ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5674 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 18/1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1904 ՇԱԲԱԹ 21 ՐԷՃԷՊ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5674

درعلیه ده غلطه ده « آرەولك » غزته سی ادارەخانه سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Պոլիս, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղր
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշ փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՀՈՐԴՈՒՄԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Գրեցինք անգամ մը թէ Իզմիրի Գաւառ. ազգ. Վարչութեան կարգադրութեամբ 200 ոսկիի յաւելուած մը եղած է տեղւոյն վարժարաններուն տարեկան նպաստացոյցին վրայ։ Նոյն իսկ նշանակելի հաճոյքով մը արձանագրեցինք այս լուրը, մտաբերելով այն խեղճ ու կրակ վիճակը որուն մատնուած են Իզմիրի ազգ. վարժարանները, եւ որոնք, ծախքերու այդ յաւելմամբ, թերեւս աւելի նպատակայարմար համբու մը մէջ մտնէին։ Արդէն նորընտիր Առաջնորդ Դուրեան Սրբազան ալ խոստացած էր վարժարաններու վերատեսչութեան հոգը ստանձնել, որով՝ կարելի էր լաւագոյն ապագայ մը յուսալ Իզմիրի ազգ. վարժարաններուն համար։

Այս շաբթու, սակայն, վաւերական աղբիւրներէ հասած տեղեկութիւններ հերքեցին այդ ուրախառիթ լուրը։ Իզմիրի ազգ. մարմինը տակաւին ի վիճակի չէ եղեր այդ կարգի յաւելուած մը ընելու վարժարաններու նպաստացոյցին վրայ։ Տրուած հերքումը բացորոշ է այս մասին, եւ նոյն իսկ ապագային այդ տեսակ կարգադրութիւն մը կարելի դարձնելու յոյսն իսկ չի ներշնչեր։ Բանիմաց մարդիկ՝ աւելին կրնան հաստատել թէ տեւելով միայն գոյութիւն ունեցող Իզմիրի այդ փառաւոր վարժարանները տակաւին երկար ժամանակ այսպէս խեղճ պիտի մնան, ճակատագրային վճռով մը անծին մնալու դատապարտուած արգանդներու պէս։

Անհաճոյ առաջին յուսախաբութիւն մը Դուրեան Սրբազանի համար, որ շատ աւելի հրճուանքով լսած էր այդ լուրը, եւ որ իր ծանօթ կրթասիրութեամբ՝ պաշտօնավարութեանը առաջին քայլերուն մէջ լաւագոյն օժանդակութիւն մը չէր ակնկալեր իր թեմականներէն։

Սակայն տարօրինակ բան որ Իզմիրի պէս բազմահարուստ քաղաք մը չէր կըրնար 200 ոսկիի համեմատաբար աննշան գումար մը աւելցնել իր վարժարաններուն տարեկան եկամուտին վրայ։ Վերայիշեալ լուրը, որուն աղբիւրը անյայտ է, եթէ սուտութեան տեսակէտով կը մեղանչէր, գոնէ կրնար ճարտար թելադրութիւն մը ըլլալ Իզմիրի Գաւառ. ազգ. Վարչութեան, զինքը դրդելու համար որ այդ կարգի յաւելուած մը ընէ վարժարաններու նպաստացոյցին վրայ։ Աւելի առաջ հրատարակուած ուրիշ լուր մը որ չհերքուեցաւ, կը տեղեկացնէր թէ նոյն ինքն Գաւառ. Ժողովը խնդրած է Դուրեան Սրբազանէն՝ որպէս զի վարժարաններուն վերատեսչութեան հոգը վրան առնէ։ Դուրեան Սրբազան այդ առաջարկը չմերժեց, բայց Գաւառ. Ժողովը կրնար մտածել թէ առանց շնորհքով նպաստացոյցի մը, իր Առաջնորդին ջանքերն ալ կրնային անպատուղ մնալ։ Անհրաժեշտ պէտք կար ուրեմն վարժարաններու պիւտճէն աւելցնելու, որպէս զի Դուրեան Սրբազան ի վիճակի ըլլար թէ՛ պէտք եղած ծախքերը ընելու, եւ թէ պաշտօնավարութեան կանչելու նոր եւ աւելի յարմար ուսուցիչներ, որոնց անկարողութեան պատճառաւ արդէն այդ վարժարանները այսպէս խեղճ եւ անպատուղ կը մնան։

Իզմիրի պէս քաղաք մը չկրնա՜յ տարեկան 200 ոսկիի յաւելուածական գումար մը յատկացնել վարժարաններուն, բայց եթէ իսկապէս կարելի ըլլար հաւատալ այս տեսակ հաւանականութեան մը, գոնէ Գաւառ. Ժողովը,—որուն անդամները մեծահարուստ եւ մեծ մասամբ իրենց բարի գործերով ծանօթ անձնաւորութիւններ են,—կրնար ինք իր մէջէն կարգադրութիւն մը ընել եւ այդ գումարը տրամադրել։ Գաւառային յետին քաղաքներու, յետին գիւղերու մէջ, դըպրոցի համար դրամ պէտք ըլլալուն պէս, ամենախեղճ գեղջուկն իսկ առկէ բաղբովին տարբեր վերաբերում մը ցոյց կուտայ ընդհանրապէս, եւ եթէ քսակ ունի, անպատճառ կապերը կը քակէ եւ իր կարողութեան չափով կը նպաստէ։

Իզմիր ի՞նչ պիտի մնայ այդ գեղջուկներէն. արդեօ՞ք։ Ընդունինք որ տխուր բան է այս աստիճան անմխիթար ենթադրութեան մը հաւատ ընծայելը։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԴԱՐՁԵԱԼ ԳՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

Բոլոր կրթական կամ ընկերային զանազան օգտակար կողմնակերպութիւններուն նման, առեւտրական հաստատութիւններն ալ ունին իրենց ներքին ադրականները, իրենց ջիղը եւ նեարդները։ Եւ եթէ ատոնք յաճախ դրամի կամ վարկի կը վերագրուին, նաւաղ ճիշդ չէ՛ որ նոյնքան յաճախ գրագիրներն ալ այդ հանգամանքներուն տակ ներկայացուելու իբրեւ բուռնքէ քիչ շատ արժանաւոր կերպով։

Արդի վաճառականական ըմբռնումներուն եւ պայմաններուն մէջ, ցաւալի կերպով սառն է որ հայ գրագրին վիճակը, հակառակ առեւտրական օրէնսդրական բարեկարգումներու եւ զարգացումներու, ― եւ է նշանակելի բարեփոխութիւն չէ կրած։ Ժամանակին երկարօրէն զբաղած ըլլալս այս նիւթով, որուն արձագանգ եղան այն ատեն մեր թերթերէն ոմանք, այս անգամ պիտի փորձեմ այնպիսի կէտեր չօշափել, որո՛նց ուսումնասիրութիւնը վերապահած էի յարմար առիթով։

Ու առիթը նպաստաւոր կը համարիմ, յորմէհետէ մեր առաւօտեան թերթերէն երկուքին մէջ վերջերս յուզուեցաւ գործակալ գրագրին յատկանշական խնդիրը։ Գ. Գ. Նիկողոսեան եւ Նարտոյր, իրենց պատկանած թերթերուն մէջ, ինչ ինչ դիտողութիւններ ուղղեցին մեր գրագիրներուն եւ անոնց բարոնճեներուն հասցէին։

Որչափ որ երկու յօդուածագիրներն ալ միանման համակրութիւն մը ցոյց տուած ըլլալին հայ գրագրին նկատմամբ, ես կը ցաւէի որ իրենց գրութիւններուն մէջ անոր վիճակի մասին մեր ամէնուս գիտցածէն տարբեր բաներ մը երեւային։ Այսուհանդերձ գովելի են իրենց ջանքերը, երբ, իրե՛նք ալ կուգան ձայնակցիլ մեզի՝ ժամանակին մեր յայտնած գաղափարներուն։

Հայ պաշտօնեայի վիճակին եւ դերին ներկայացման նկատմամբ այսքան մանրամասնութիւն ցոյց տալու համար բնակա՛ն է որ մարդ եթէ ոչ «քօնֆրէր» մը, գոնէ շատ մօտէն ծանօթացող մը պէտք է ըլլայ առեւտրական ներքին կեանքին էջերուն։ Բայց հարկ չէ՞ որ գրագրին հաւաքական կոչութիւնն ալ առաջ բերուէր իր արժանապատուութեան ինչպէս իր խելքին կրած հարուածներուն մէջ. եւ երբ իմ մշտական ուշադրութեանս առարկան ըլլալէն չի դադրիր «ամբլուայէ» կոչուած յարաչարժ եւ բազմայօդ աշխատաւորը, պարզ է թէ անոր կեանքն ու շարժումները դիտելու եւ վերլուծելու չափ ծանօթութիւնն չպիտի պակսէր ինծի։

Չեմ գիտեր ինչո՛ւ տեսակ մը faible ունիմ գրագրին հանդէպ, ամէն անգամ որ ի՛ր հարցը կը յուզուի կամ կը քըրքըրուի։ Անո՞ր համար արդեօք որ իր բարդ, յաճախ կնճռոտ եւ միշտ արդիական հանգամանքին հետ, հոգեկան հետաքրքրական երեւոյթներ մը պարզելու չափ բոլորանուէր գրուագ մը կը կազմէ ան որուն ո՛րքան մտերիմ եմ։ Ինչ որ ալ ըլլայ, ինծի կը թուի թէ, գրագիրն ալ յաճախ, գրագէտին պէս, դառնալով զոյն իր ապրելու, զարգանալու եւ նիւթապէս ինքզինքին բաւելու եղանակներէն եւ կերպերէն, ընկերային կեանքին մէջ մելամաղձօրէն յուշագրուելու էջ մը գրուելու կոչուած է։

Այդ էջը, սակայն, կարդալու, հասկնալու կամ մեկնելու մէջ ո՛րքան կը տարբերին ըմբռնումներն ու դատումները։ Ամէն մարդու տրուած չէ խանութպան մը կամ bouquiniste մը ըլլալ. յաճախ կերպով կամ կոյրօրէն վճռելու համար հայ գրագրին բացարձակ անկարողութիւնը կամ անշահութիւնը։ Եւ միւս կողմէն, հակառակ տածուած հակակրութիւններու, չպիտի արդարանա՛ր հայ պաշտօնեայի հասցէին ուղղուած ներբողականը, ― եւ է հաւ-ուրիշ խնդիր եթէ իբրեւ քօլէկրական ծառայելու համար պատրաստուած ըլլար անի։

Կը հասնի թէ, մէկ կողմ թողլով հանրութեան ինչպէս նաեւ հակակրութեան ձգտումները, բացարձակապէս անկողմնակալ աչքով մը պէտք է դատել հայ գրագրին դերը՝ առեւտրական արդի բազմապատիկ ծանօթութիւններու կոյտին մէջ։

Հակառակ իրենց ընծայած մեծ օգտին եւ ներկայացուցած բազմազիմի առաւելութիւններուն, դժբախտաբար յաճախ կերպով վարձատրուած կը գտնենք մեր հայ կարող գրագիրները՝ իրենց պատկանած հայ հաստատութիւններէն։ Բայց մէկ քանի ծանօթ վաճառատուններէ, մեծամասնութեան քով պաշտօնավարող գրագիրներէն շատեր կը ճանչնանք, որոնք, կա՛մ ձեռներէցութեան ոգի չունենալնուն, կա՛մ պարապ պառկելու հատուածական հեռանկարէն սարսափած, համակերպած են այ՛սպիսի վարձ ամսաթոշակներով կամ շաբաթականներով բաւականանալու, որոնց վրայ գուրզէրատան պատառ մը կամ թէ ծեփիչ մը անգամ արհամարհանքով պիտի նայէր ու անցնէր։

Արամ Անտոնեան, խմբագրին դերին առթիւ խօսած ատեն կ'ըսէր իր Մաղիկին մէջ. «Եթէ կարելի ըլլար լրագրի մը պարունակութիւնը հակայ չափածոյ մը նմանցնել, պէտք պիտի ըլլար որ մեքենայի դերը խմբագրին տայինք... Մենք կը տեսնենք խմբագրապետը, կը տեսնենք տակաւին աշխատակիցները, անոնց անունը գիտենք, անոնց գրածները մեր աչքը կ'առնեն, բայց բնաւ չենք խորհիր միայն խմբագիրներուն վրայ, անոնց՝ որոնց վիճակուած է թերթին լուրի բաժինը լեցնելու գործը։ Ծանր եւ ժամանակ պահանջող գործ մը՝ միօրինակ եւ անփոփոխելի։»

Հանգիտութիւնը, համեմատաբար, նո՛յնն է երկուքին միջեւ։ Եթէ խմբագիրը, լրագրական լուրի սիւնակներ անսահմանօրէն լեցնելու կոչուած անհրաժեշտ ուժն է, գրագիրը, կենդանացնող ազդակն է առեւտրական ներքին կեանքին, զայն վարող, ոգեւորող զօրութիւնը որուն արժէքը, յաճախ, ո՛րքան թեթեւութեամբ կամ զանազան անարդարանալի նկատումներով պղտորկցնել կը ջանայ բաքոնճը կամ չօրպաճին, նոյն իսկ երբեմն մոռնալով թէ ո՛րկից սորված է, զոր օրինակ, իր անունին փրանսերէն ըստ-ուղղագրութիւնը գրելու սահմանելի վարժութիւնը...։

* * *

Եթէ առեւտրական հրապարակին վրայ հաճոյքով կը հանդիպինք շատ անգամ ծանօթ կարողագոյն գրագիրներու, որոնք իրենց անուրանալի արժանիքով կարեւոր օժանդակներ դարձած են իրենց պատկանած տան, միւս կողմէն, դառն ու ըրխուր է մտածելը թէ գնահատումի, վարձատրութեան պարագային գալով, պաշտօններն իսկ —բացառութիւնները յարգելով— շատ անգամ արժանապէս չեն կըրցած նպաստաւորուիլ։ Ես ասոր մէջ, յանցանքը սակայն գլխաւորապէս գրագիրներուն պիտի վերագրեմ։ «60 դրուշ շաբաթականով» ազդերու քի՛չ հանդիպած ենք թերթերու սորոր. եւ երբ գրագրին դիրքը այս կերպով կը վտանգուի, ամբողջ գրագրութիւնն իսկ չէ որ կը սասանէ ծանրապէս, քանի որ գրագրին վարկն է որ կը կորսի եւ արհամարհելի պատահմամբ ըստ որոնց այսպէս դիւրամատչելիօրէն աճելով, տնքերնին չորս բացած չօրպաճներուն «աժան կարտաւո ապրանք» գտնելը մեծապէս կը դիւրանայ։

Մտածուցում եւ խնդրանքի անհասատարութեան չարիք մը, ո՛չ աւելի, ո՛չ պակաս, որ կը պատճառէ մեծամեծ համեմատութիւններ առնել, — մի միայն ի նպաստ բարոնճին։ Ու հայ չօրպաճին, իր «ծեփութեան կեդրոնը» լուծմամբ թէկնածուին խաղը թուալած միջոցին խորհած ունի թէ ի՛նչպէս պիտի կրնայ իր պաշտօնեան այսքան խեղճաւէս թոզանել մը ապրիլ — եւ երբեմն ալ, ա՛ն արժանաւոր կացութիւն, իրեններէ ապրեցնել։ — Ու չեմ գիտեր ինչո՛ւ այս պատահաւ միտքս կ'իյնայ Մօրասանի մէկ առասութիւնը, հեգնանքով եւ արգահատանքով խառն զգացում մը արդիւնք։ Գրագիրը. ո՛հ, ո՛վ չպիտի յիշէր անոր մեքենական շարժումները, երբ գոյ տարիքին թօշակները՝ առանց, յաճախ մթին գրասենեակներու անկիւնին մէջ, մօքի փայլակին եւ նօթատնքին աշխատաւութեան վաղահաս մամլումները, ականատեսը... չափելու չափ, տրուած խոստումները եւ բնա՛ն... գործադրութիւնները, իր կանխահաս ծերութիւնը... անկարողութեան հետ ընկերացած եւ վերջ ի վերջոյ ցուրտ անտարբերութեամբ մը՝ անկեղծ արտաքսումի մը արժանացած...։

Անշուշտ սահմանաւոր արդարեւ, որ սակայն հակառակ ատոր, չէ դադրեր ըսուելէ ու ճակատագրային ըլլալէ։ Ինծի կը թուի թէ այս անհրապոյր հեռանկարը դրդելու էր մեր գրագիրներէն անոնց որ դժգոհ են իրենց բարոնճեներէն, հրաժարելու իրենց գրասենեակ անտանելի դերէն, — ուրիշ զբաղում մը պատահիլէ վերջ իրենց։ Որովհետեւ բացարձակ իրողութիւն մըն է թէ այդ խեղճերը անխղճօրէն կը շահագործուին եթէ իրենց յայտերուն մէջ սպառեցին կերպով օրօրուելէ ու ապրինի՛ր ամառ կերպով իրենց ուժերը սպառելէ վերջն է միայն որ կը ազատին, երբ շատ ուշ է արդէն։

* * *

Անուրանալի է թէ ի՛նչ մեծ պակաս, յաճախ սարսուռ պաշտօններ ամփոփուած է վարել հայ գրագիրը, մեծամեծ, ինքնահաւան չօրպաճիներու ձեռքին տակ։ Եթէ գիտենք որ, ճկուն եւ հետաքրքրական պաշտօններէ ամենք որքան նախախնամական դերեր կատարած են՝ առեւտրական տան վարկն ու պատիւը փրկելու գործին մէջ, եւ սակայն, պատահած է որ իրենց ջանքերը չպատկերուին ա՛յն ակնկալութեամբ որուն արժանի էին իրապէս։ Միւս կողմէն, աւելորդ կրկնութիւն մը պիտի ըլլար ըսել թէ, մեր վաճառատուններուն մէջ ո՛րքան չէ հասկցուած ու ճշդուած գրագրին բուն դերը։ Երեւակայեցէք երիտասարդ մը — յաճախ արտաս, զգայուն հոգի — որ փոխանակ աշխատութեան բաժանումի կանոնով իրեն ինկած բաժինով զբաղելու, ամէն տեսակ գործ ըստիպուած է ընել, — բոսփանիֆորթենէ մինչեւ... արկղակալութիւն։ Այս կարգի անհրաւորյալ միջանկեալներ դեռ ափերով կրնայի համրել, բայց անցնինք։

Երկար խորհրդածութիւններու մէջ մոլորելու հարկ չկայ ուրեմն, ցոյց տալու համար թէ ի՛նչ պայմաններու եւ միջոցներու կը կարօտին մեր գրագիրները, իրենց արժանապատուութիւնը եւ հացին սպառնացող վտանգներէն խուսափելու եւ միեւնոյն ատեն նիւթական եւ բարոյական առաւելութիւններ վայելելու համար։ Այսպէս, օրինակի համար, գործնական արդի ոգիին պահանջումին տեսակէտով, ինծի կը թուի թէ գրագիրը լաւ պիտի ընէ փոխանակ թեւերը ծալլած նստելու, եթէ ջանայ ինքնիրեն անկախ գործ մը հիմնելու, — օգտուելէ յետոյ, իր ծառայած տան մէջ տեսած եւ սորվածներէն։

Տիպար գրագրին դերին վրայ՝ երկրորդ եւ վերջին յօդուածովս։

ՄԻՀՐԱՆ ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

ՃԳՆԱՒՈՐԻ ՆՕԹԵՐ

ԴԱՐԹԱԼ, 12 սեպտ.

Դպրատունները տխուր կը մնան, վարժապետները շնչքերնին անկողնոցը կ'առնեն յաճախ, ցնցոտի օրերերը ամառանոցի մէջ մէկ նինջ-խաթեան կ'ըլլան, այսօրուան ճռվարածները, վաղուան անկեալները կ'ըլլան, եւ խմբագիրներն ալ... խմբագիր կը մնան, — բացառութիւն կը կազմեն անոնք, որ տիրոջեւ ծնած ըլլալով, ճգնաւորութեան կը դիմեն անտարբեր, հաց գտնելու համար իրենց վախճանը. աս ալ բան մըն է...։

Բայց... ի՛նչ պիտի ըլլայ իմ վերջս, ես որ յամին շնորհաց չեմ գիտեր քանիին, եւ առանց այլոյնչի, ճգնաւոր ըլլալ որոշեցի, եւ որոշումս գործադրելու գերբաղձութիւնն ունեցայ։

Եթէ Պօղոսեայի ժամանակակից ըլլայի, կրնայի վստահ ըլլալ որ, ճգնաւորութեան... վարկերներուն հետ պիտի ուզէի կեա՛նքս վերջակէտը դնել. բայց հիմա՞... Աստուած չընէ. ի՛նչ հասկցայ աս ճգնաւորութենէս, այնի՛նչ. ընդհակառակը, այնքան բարեկամներուս, ու րեանքեարներուն, ու վարձուցին ուրիշներու, այն օրէն որ իմացան թէ ինքզինքս ճգնաւորութեան տալեր եմ...։

Ու հիմակ, նստած ործարանը, «առեղծը ծովուն», եւ կը խօկամ, կը զղջամ, կուլամ, եւ կ'ափսոսամ ըրած ճգնաւորութեանս համար, որ բարեկամներ, գրասէներ, եւ ինծի «ինքնասաստնէ» ազգականութիւն ունեցողները զրօսցնելու առիթ տուաւ։

Որոշումս առի, վաղը առտու, կանուխ մը, ա՛լ պիտի հրաժարիմ ճգնաւորութենէ, բայց ասիկա առանց հրաժարում մըն է որ ես տանելու ամփոփումներ չի խնդրեր. որոշումս կը յարգեմ, եթէ նոյն իսկ ինը հարիւր ոսկինոց աղջիկ մըն ալ հրաժարիմ...։

Կը մտածեմ որ Բերայէն հեռանալս դիս շատ մը բաներէ զրկեց. եւ ամէնէն կարեւորը, չկրցայ իմ սովորական դէգեւսումներս ընել մայթերուն վրայ։

Կ'ըսեն որ մարդիկ եսասէր են, շատ իրաւ է, անհասարակ օրինակը, ես ինքս կուտամ. ինծմէ զատ ուրիշ բան նկատի չեմ առներ, կարեւոր դէպքեր չեմ յիշատակեր։ Մասնաւոր որ, երբ ես կը ճգնէի, անդին, ազգային մանկտին, իրեն ջամբուած մտաւոր սնունդը կը... փոխէր քննութիւններու մէջ, վկայական առնելու համար, եւ մխիթարելի պարագան աս է որ այդքան չլուսաւորուած քննութեան ներկայացողներէն, մերժուողները քանի մը չեն հասնիր...։

Զոր լեզուները կրնան շատ բան ըսել, բայց ես, Աստուած չընէ. ցաւալի կէտը այն է որ այս տարի, Ուսուցչական ընտրելիներու քննութիւն չեղաւ, եւ մանկտին զրկուեցաւ ինքզինքին դաստիարակութեանը նուիրող անձերէ, մե՜ղք, հազար մե՜ղք...։

Հիմակուան մօդան ան է որ, գրիչը ձեռք առնողը անպատճառ բան մը գրէ Հիւանդանոցին եւ ուսուցիչներու վրայ. ես ինչո՞ւ բացառութիւն կազմեմ. այո՛, էֆէնտիմ, ինչ ըսել է արձակուրդ, ինչո՞ւ ամառուան ատեն պարապ պատած ամիսներին, երբ որբանոցները կը լեցուին, ու բավլիսին քովէն չեն դառնար. աս շարժութիւն ընելու է, հակողութիւն ընելու է, որպէսզի ուսուց-ուսուցիչներ ամառի վճարովնուն դարմանը չգտնեն ու նոյնիսկ պաշտօնակիցներուն հետ գարեջուր կոնծելով Թէփէ-Պաշիի պարտէզը. ասոնք կարեւոր խնդիրներ են, մանկութեան դաստիարակութեանը անմիջական կապ ունեցող բաներ են, եւ Ուսումնական Խորհուրդը կը քնանա՜յ... մեղա՜յ. դատարկե՞լ կը վաւերացնէ...։

Գործնական ! հրապարակը մեծ կարեւոր մը ըրաւ յանձին ուղղափառներու փիլիսոփային, որ զրկեց ընթերցող հասարակութիւնը իր երկարաշունչ նախադասութիւններէն, եւ փարատակարօտ —աս ալ իմ շինած բառս է— գրութիւններէն. կը յանձնարարեմ լաւութեանս բարեկամիս, որ մը գրել ասոր վրայ, ինք որ երկմտականներու մասնագիտութիւնն ունի...։

Ճանչցար Դէմքեր ծանօթացնողը, առողջական վիճակին պատճառաւ, բաւական ատեն է ի վեր քաշուած է գրական ասպարէզէն. հոգ չէ, թող առաջին օրէն քաշուէր. բայց ինչո՞ւ համար ըլլար այդ բանը։ Զ. ս Ճանչցար Դէմքերու շարքին մէջ չէ դասած. ասոր կը ցաւիմ...։

Խօսքը ըսի՛մ այն բանաստեղծութիւններու հատորիկէն, որ վերջերս լոյս տեսաւ. բան մըն ալ չեմ ըսեր, քանի որ հակառակ փափաքիս, հեղինակին ձեռագիրը կրող օրինակ մը նուէր չառայ. պէտք է որ գնեմ։

Հիւանդանոցին Ընդարձակ Օրացոյցը քիչ ատենէն լոյս կը տեսնէ, գրական սերուն բաժինով մը. բան մը ըսել կարելի չէ, եթէ ոչ qui vivra, verra...։

Եթէ այս ընթացքով շարունակեմ, պահեստաւոր նոր Դանիէլի գիրք մը կրնամ պատրաստել. ձգեցէք երթամ կարգադրեմ գործերս, գոյքերս ժողվեմ, պարտքերս մաքրեմ. —բան մը զոր տակաւին պիտի ընեմ, կրնաք վստահ ըլլալ— եւ համբերութեան պատրաստ գտնուիմ։

Համբերութիւն ըսի, եւ թերեւս կասկածեցաք որ այդ առթիւ անխառնափելի ճամբու նօթեր մը պիտի գրեմ. միամիտ եղէք, առանց բան չեմ ըներ, որովհետեւ կը մտածեմ. «քեզի համար չուզած բանդ ուրիշներուն մի ըներ». մանաւանդ որ գլուխ արդուկելու համար այնքա՜ն միջոցներ կան, մինչեւ ճամբու նօթեր գրելը։

Հիմակ, այս հանդիսաւոր պարագային կ'ուզէի բանաստեղծ ըլլալ, որպէսզի եւ մելամաղձոտ հասկ բանքս ուղղելու համար Գորթիլի այս որբանոցներուն, որոնցմէ կը զատուիմ, եւ որովհետեւ Աստուած այդ բանը ինծի չէ տուեր, ամբողջովին տալու համար Հայկանուշ Մառքին, գրիչս վար կը դնեմ, եւ կուլամ... ինչպէս կուլայ Մանկեանը։ Ցտեսութի՜ւն ուրեմն... Բերայէն։

ՔԱՄԻԼԻԱ

ՃԱԲՈՆՑԻ ԿԻՆԵՐԸ

Ճաբոնուհիները բնաւ չեն անարգեր Ճաբոնի կրած անոգին կորուստներուն հանդէպ։ «Պատրաստ են իրենց երկիրին զոհելու որքան զաւակ որ ունին։» Թա-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (50)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՆՕՏԱՐԻՆ ԴՂԵԱԿԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՍԷՐԸ

Բ.

ԴԷՄ ԱՌ ԴԷՄ

Հանրիի խօսքերուն մէջ այնպիսի շեշտ մը կար որ Իվոնի սիրտը տրոփել տուաւ։ Մայրական քաղաքավարութի՞ւնը թէ ըզգացուած համակրութիւն մը կը թելադրէր Հանրիին՝ առանց զգուշաւոր կերպով բացատրելու միտքը։

Կասթօն յարեց, չհամարձակելով նըստիլ.

— Օրիորդ, նախ ներեցէք ներս մտնելնս, ի բացակայութեան տիկին տը Քէրհօարնի։ Ձեր պատուհանին տակէն, իսկ ես չուզեցի բազմազբաղ մէկու մը պէս այցելութիւնս ձգելով հեռանալ։

Իվոն թիկնաթոռ մը հրամցուց շարժուձեւով մը։

— Պարոն, ինծի այնպէս կը թուի որ կրնամ քանի մը վայրկեան բռնել մօրս տեղը։ Անոր բացակայութիւնը մոռնալով հաճոյք պիտի պատճառէք ինծի։

Հրաւէրը այնքան բացորոշ որքան հաճոյալի էր։ Հանրի խոնարհութիւն մը ըրաւ ի նշան շնորհակալութեան եւ նըստաւ։

Այն ատեն խօսակցութիւնը դարձաւ տարտամ նիւթերու վրայ, ուրկէ փութաց չեղիլ Հանրի, հարցումներ ընելով Նորմանտի աղջկան, կամ աւելի ճիշդը, շնորհաւորելով զայն գեղարուեստական ցուցահանդէսը ղրկած գործին համար։

— Օրիորդ, այս առտու գացի Շան-տը-Մարս, եւ բարեբախտութիւնն ունեցայ այցելուներուն հիացիկ գնահատումները լսելու, եւ հակառակ իմ անձնական հաւանութեանս գեղարուեստի գործեր գընահատելու մասին, ես ալ անարժէք ներբողներ հիւսեցի։

Իվոն կաս-կարմիր եղաւ եւ ուզեց վերջ մը տալ այդ մեծարանքի խօսքերուն, որոնք մեծապէս կը գգուէին իր անձնասիրութիւնը, ո՛չ թէ սիրուն կերպով արտայայտուած ըլլալնուն, այլ Հանրիի բերնէն արտաբերուած ըլլալուն համար։

Բայց Հանրի անկեղծօրէն կը խօսէր, եւ անկեղծութիւնը հիանալի համ մը կուտայ ամէն խօսքերու եւ կը գգուէ ունկնդիրները։

Խօսակցութիւնը ուրիշ նիւթի վրայ դարձնելու համար, Իվոն ուրիշ խօսք բացաւ։ Իրենց ծննդավայրին վրայ տարտամ բաներ մը ըսաւ, թէեւ ներքնապէս յուզուած ըլլար ի յուշ լքուած ընտանեկան յարկին, որ միշտ սիրելի էր։

Հանրի ալ մանկամարդ աղջկան չափ շուարած էր։ Շատ ճիգերով խօսիլ չէր համարձակեր, վախնալով որ մանրամասնութիւն մը կը հերքէ այն վիշտերը, զորս զգացած էր քաջասիրտ կնոջ իր կամքը։ Սակայն, հակառակ իր կամքին, Հանրի կ'ուզէր արծարծել իր միտքը օրօրող յիշատակները, խօսելով այն վայրերուն վըրայ, ուր իրարու հանդիպած էին եւ ուր Հանրի թափանցած էր Իվոնի նկատմամբ ունեցած զգացմանց։

Նօտարի աղջիկը կառչած էր Հանրիի մէջ առաջ եկած վրդովումը, եւ իր վըրդովումն ալ կ'աւելնար հետզհետէ։

— Օրիորդ, քանի մը օր առաջ ձեր տան առջեւէն անցայ, ըսաւ Իվոն վարանումով։

— Ա՛հ, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը։

Հանրի հեծկլտուքի մը ձայն առաւ Իվոնի կուրծքին մէջ։ Այդ «ա՛հ»ը հարցական նշան մըն էր։

— Այո՛, յարեց Հանրի, տերեւները նորէն փթթած էին եւ առուակ մը կը թաւալէր ծառուղիներուն վրայ։ Այս ձմեռուան պէս չէր բնաւ։

— Այս ձմեռ ինչպէս էր որ, հարցուց Իվոնի հեզձամզձուկ ձայնը։

— Օ՛հ, այս ձմեռ մռայլ եւ տխուր էր ամէն բան։ Երբեք այդքան ուժգնապէս չէր զգացած լռութեան թախիծը եւ լքումի պատճառած սուգը։ Ծառերու ճիւղերը տերեւազուրկ էին, ուղիները տերեւներով խառնուած, փեղկերը գոցուած։ Անմարդաբնակ էր տունը։

Հանրի լռեց։ Ձայնը կը մատնէր զգացած յուզումը, եւ այդ յուզումը արցունքներ կը բերէր Իվոնի աչքերէն։

— Ո՛հ, Ներողութիւն, օրիորդ, ըսաւ Հանրի ոտքի ելլելով։ Լաւ չըրի այդ բաներուն վրայ խօսելով, քանի որ ձեզ լացնել տուի։

Պաշտելի ժպիտ մը արձակեց Իվոն իր արտասուալից թարթիչներուն մէջէն։

— Պիտի՛ նախընտրէիք որ բնաւ չըխօսէի։ Ընդհակառակը, շնորհակալ եմ որ պատճառ եղաք արտասուելուս։ Դիտեցէք որ անզգած չմնացիք ձեր մեծաւորին դժբախտութեան հանդէպ։ Պարոն Կիյոն, գեղեցիկ հոգիի մը նշան է ձեր ցոյց տուած զգայնութիւնը։ Առիկա աւելի կը դիւրացնէ մեր կործանումին խոստովանութիւնը,— խոստովանութիւն որ նոր բան մը չի յայտներ ձեզի։ Ապահով եմ թէ ամէն բան գիտէք։

Ու այս անգամ յիշատակներէ պարպուած, Իվոն ձեռքերուն մէջ ծածկեց դէմքը, հեծկլտուքներէ ցնցուելով ամբողջ մարմինը։

Հանրի չկրցաւ հանդուրժել այդ վըշտալից տեսարանին ու մանկամարդ աղջկան վրայ հակելով, յարեց.

— Օրիորդ, ինքզինքս պիտի մեղադրէի ձեզ լացնելուս համար, եթէ երբեք ձեր վիշտերը մեղմացնելու փափաքը եւ յոյսը չունենայի, ապացուցանելու համար թէ կը վշտակցիմ, պայմանաւ որ թոյլատրէք այդ համակրանքը։

Իվոն սարսռաց։ Մթին կը գտնէր այդ խօսքերը։ Բանախօսութեան մը յառաջաբանը կը թուէր իրեն, որուն իմաստը չէր ըմբռներ։ Կը վախնար որ այդ խօսքերուն մէջ հանդիպէր իր յոյսերուն փճացման, որոնք իր մտքին մէջ արմատ ձգած էին, հակառակ ըրած ճիգերուն։

(Շարունակելի)

քիոյի լրագիր մը մեծ խանդավառութեամբ կը հաղորդէ այս օրինակ լուր մը։

Ոչ ոք կը կարծէր թէ «Տիկին Բրիգանթէյմները» այդքան ազարտական հայրենասիրութիւն մը ունենան, բայց սա ալ ստոյգ է թէ «Տիկին Բրիգանթէյմները» Լօթիի պէս մեծ հեղինակի մը կողմէ յերիւրուած են։ Ճապոնուհիները ծաղիկներու նմանցնել իրենց շնորհով, վայելչութեամբ եւ ձեւերու փափկութեամբ, ճապոնուհիները փոքրիկ հմայիչ էակներ դարձնել, թռչուններու նման հայրենիքէ զուրկ ցուցնել զանոնք, պատրաստ՝ կարեւոր գաղտնիքներ ծախելու մէկ քանի եսուրբի մը փոխարէն... Ասանկ բան չկայ։

Ճապոնուհիներուն վրայ ծաղկափթիթ շնորհ ու վայելչութիւն ըսուած բանը չկայ։

Իրենց ինքնամփոփ ու կարճուկ հասակին մէջ՝ ծխախոտի տուփերու կամ լնմաններու կը նմանին, քիչ մը աղեղնաձեւ ու դէպ ի մէջ (պոթի) դարձած սրունքներով. անոնց ոտքի կօշիկները խոշոր են կաղնի քեղիներու պէս եւ ձեռքերնին կարմիր։ Խնձորի նման իրենց կլոր այտերով եւ այտերուն մէջ մխրճուած իրենց աչքերով կը նմանին այն փոքր սպասուհիներուն, որոնք համեստ ընտանիքներու մէջ խոհանոցի անօթները կը լուան ամսական 15 ֆրանքի փոխարէն։ Երբ իրենց ամուսիններուն վրայ թառած քալեն՝ չղջիկ պարկերու պէս բաներ կը թուին ճապոնուհիները։

Միթէ կարելի՞ բան է որ այդքան պնդակազմ խաթուններ իրենց ծննդավայրը չպաշտեն եւ երկվեցեակներով զաւակ չհայթայթեն անոր։ Երախտագիտութիւնը անընդունելի է։ Չեմ գիտեր թէ Բիէր Լօթի ի՛նչ աչքերով դիտած էր զանոնք։

— Բէ՛հ, բան մը չէք գիտեր եղեր դուք, դիտել տուաւ ճապոնացի մը։ Մօտէն կը ճանչնա՞ք աշխարհական դասակարգի եւ մեծ աստիճանաւորներու կիներն ու աղջիկները։ Թօքիոյէ ու Միյանօշիթայէ սերածները կը ճանչնա՞ք։

— Ո՛չ։

— Ուրեմն ի՛նչ համարձակութեամբ կը խօսիք ճապոնուհիներուն վրայ։ Սիրուն, հիանալիօրէն սիրուն են անոնք այծի ի քինց նուրբ գլուխներով, ալիւրակերպ բայց ոչ-կարմրորակ ձեռքերով. որքան բոլորաձեւ էք եղեր։ Ճաշ նուրբ ոտքի կօշիկներ ունին անոնք։ Որքա՛ն պատկառելի էք եղեր։ Քառասուն սանթիմ մէջք մը ունին անոնք, զոր ծնրակապով կրնալ կ'ըլլայ սեղմել։ Կ'իմանա՞ք, ո՛վ ազնուական։

— Այո՛, կ'իմանամ։ Բայց չեմ տեսած զանոնք, ո՞ւր կրնամ տեսնել. Թատրո՞նը։

— Պատշաճութիւնը չի թոյլատրեր որ բարձր դասու կիներ թատրոն երթան։

— Կրնա՞մ փողոցին մէջ տեսնել։

— Պատշաճութիւնը կ'արգիլէ որ բարձր դասու կիներ փողոց ելլեն։

— Ուրեմն ո՞ւր տեսնելու է, տունին մէջ։

— Թերեւս հոն ալ անոնք տեսնելու։

— Բայց ի՞նչպէս կարելի է մուտ գտնել հոն։

Անտեսօք մէկ չարաթէն կարելի էր ընդունուիլ, բայց հիմա տասը չարաթուան կը կարօտի։ Ուրախ կը հանդիպիք Օթէլ Իմբերիալ բնակիլ, օրական եօթը տոլար վճարելով։

Եւ որովհետեւ տասը չարաթ մնալու մտադիր չէի Միքատոյի մայրաքաղաքին մէջ, ես կեցայ այծի գլխով գեղանի ճապոնուհիները տեսնել։ Բիւլութեանս սիրելին մինչեւ վերջը զոհոցայ միջակ դասու վերաբերող ճապոնուհիներու տեսքով, որոնք խնձորի պէս կլոր այտեր ունին։

Միջակ դասու ճապոնուհիները պչրանքը կը դառնան ի հարկին։ Մանկամարդ ճապոնցի կնոջ մը ալ դալար զարդը կնճռոտ է լեւի մեծ ի ժամանակէ մաքրելու ին մը չափ։

Նախ կայ գլխու յարդարանքը, որ ոլորկուած, ճաղատած ու փայլուն մազերու ճարտար շաղապատումն մըն է, որոնց վրայ դրուած են ծաղիկներ ու սեկի զանազան նշաններ։ Ծալդարմունքէն յետոյ լաւանքը կը կատարէ. այս ուսերուն, կուրծքին եւ թեւերուն վրայ կը քսէ բուսական կաթ, որ մասնաւորապէս պատրաստուած է, մորթը ճերմկցնելու համար։ Մինչեւ մուսմէն նախ յուսք կը չինէ սեւ մաթով մը, կարմիր ներկ կը քսէ շրթունքներուն. յետոյ յին չոլ ազդեցութ ը մէջ կը պարուրէ մարմինը. կուրծքին վերի մասը հովանի ձգած, իսկ մէջքը կ'անցնէ քառասուն սանթիմ լայնութեամբ գօտի մը, զոր ետեւէն կը կապէ վարդաձեւ. փոքրիկ մուսմէն, այսպէս յօրինուած ու զարդ. իր հագուստ վրայ թառած, փողոցներուն ալքին կը յառաջանայ ծռած ու գորշատ սրունքներով, ի չլլայ նուաստները կը կենան նոււեն կայմին վրայ։ Խանութները, պաշտօնները կ'այցելէ, հաւաքեանները կը գնէ, գաւաթ մը թէյ կը խմէ, ամէնուն հետ կը շաղակրատէ սիրուն իկ ձեւով, իր լայն բերան բացած ապիտակ ակռաներուն վրայ։ Օ՜հ, սիրուն է ճապոնուհին բայց տենչագրիչ ու աւաղ։ Մարդ փափագ կը զգայ համեղ պտուղ մը պէս խածնել անոր կլոր ու պինդ այտերը։

Թրգմ. Զ. ՆԵՄՑԵ

Տե՛ս չորրորդ երես ԲՐԷՆԹԱՆԻ մեծ վաճառատան ծանուցումը։

Տես չորրորդ երես Բարժէլ Օրիանթալի գինիի եւ գոնեակի ծանուցումը։

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ընդհանուր կացութիւնը — Կիրիէնկիէրկ զօրավարը.— Մուքտէնի հիւսիսային կողմը.— Զինուորական գործողութիւններ.— Զինական զեղծմանները.— Թշնամութեանց դադարումը։

Բարիզ, 27 սեպտ.— Մուքտէնի առջեւ կացութիւնը անփոփոխ է. կարեւոր նոր ճակատամարտներ չեն կատարուիր. միայն յառաջապահներու քանի մը ընդհարումներ կան. Նաեւ հետզհետէ սաստիկ ծաւալը այն կողմնակի շարժումին զոր ճապոնները կը կատարեն ձախ կողին վրայ։ Մաքեճի Բեդերսպուրկի թղթակիցը, ինչպէս առաջները, հիմակ ալ կը պնդէ այդ շարժման կարեւորութեան վրայ։ Արդարեւ Թալինկի կիրճին գրաւումը Թայ-Զի-Բէի վերին հովիտին մէջ համախմբուած ճապոնական զինուորներուն առջեւ կը բանայ ճամբայ մը, ուրկէ կրնան Թիէ-Լինկի հիւսիսային կողմը ելլել։ Ահաւասիկ թէ ինչ կը հեռագրէ Մաքեճի թղթակիցը.

«Քուրոփաթքինի զօրավարին մէկ հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ Մանչուրիոյ մէջ ճապոնական առաջին ոյժեր շարժման մէջ են՝ Պէնսիաբուծոյի շրջակայքը։ Այդ ոյժերը, Կօոթօլինկի կիրճին տիրանալու համար պարապ տեղը աշխատելէ ետքը, ուր Ռուսերը կեցան, դէպ ի արեւելք կ'առաջացին, սակայն այդ շարժումը որ շատ կը ընդունուի Մուքտէնի հարաւային արեւելեան կողմը, եւ այն միջոցին երբ ճապոնական ուրիշ զինուորներ ալ Զրանչանի մօտերը կը տեսնուէին Սայմաձէէն վեր՝ կարելի է որ շրջանիկ մեծատարած շարժում մը կարծեցնել, այս դէպ ի Մուքտէնի հիւսիսային կողմը։ Բեդերսպուրկի մէջ միշտ կը խօսուի Կիրիէնկիէրկ զօրավարին անուանման վրայ։ Հակառակ իր յառաջացեալ տարիքին, զօրավարը մարմնական ոգեւորութիւն մը եւ միտքի մեծ առոյգութիւն ունի։ Կ'երեւայ թէ ամէն վտանգ ունեցը տանելով առաջ քալել ուզող զօրավար մըն է։ Մեծապէս կը յուսացուի որ այս նոր ծրագրին հիման հետ խառն գործադրուելէն առաջ, շատ նպաստաւոր արդիւնք մը առաջ պիտի գայ ռուսական զէնքերուն համար։»

Բեդերսպուրկ.— Մուքտէնէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով, հոն կը սպասուի որ ամէնէն կարեւոր ճակատամարտները քաղաքին հիւսիսային ու արեւելեան կողմերը կատարուին։ Չինացիներ կ'ըսեն թէ Օեամա մարէշալը Սինչին կը գտնուի եւ թէ Միքատոյին մէկ զաւակը Լեաօ-Եանկ ժամներ է։

— Անցեալ ուրբաթ ճապոնները հետախուզութիւն մը կատարեցին առաջուընէ աւելի հեռուն դէպ ի արեւելք։ Ձախ կողին վրայ ճապոնները Հունի եզերքները կը գտնուին։ Չէնտաչիանի մէջ երեք հեծելագունդեր տեսնուեցան։

Լոնտոն.— Իրիկուան լրագիրները սա հեռագիրը կը հրատարակեն Բեդերսպուրկէն.— «Ճակատամարտ մը շատ մօտալուտ է Քուրոփաթքին զօրավարին եւ Օեամա մարէշալին միջեւ։ Չինու եւ ճապոնի միջեւ եղած կարգադրութեան մը համաձայն, թշնամութիւնները Մուքտէնի արեւելեան կողմը պիտի կատարուին, որպէս զի արիւնահեղութիւն չկատարուի նուիրական քաղաքին մէջ, ուր գերեզմաններ կան. Ճապոնները ուղղմծիչներ փոխադրիչ-խումբեր կը ղրկեն դէպ ի առաջ, յառաջիկայ ճակատամարտին համար։»

— Թայմզ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Պէրլինի իր թղթակցէն.— «Լոքալ Անձայկէրի թղթակիցը այս առտու կը հեռագրէ Մուքտէնէն թէ կացութիւնը, Բալինկի կիրճին ուղղութեամբ, միշտ աննպաստ է. թէեւ ճապոնները ամէնամեծ գրաւած ըլլան այդ կիրճը։ Սակայն այդ բերէ առնուած լուրերու նայելով՝ ճապոններուն մէջ տարափոխիկ հիւանդութեանց բազմաթիւ դէպքեր կան։ Այդ է պատճառը, որով անոնց յառաջացումը կը յապաղի։ Եթէ Բորթ-Արթուր մօտերս գրաւուի, ամիսներ պիտի անցնին մինչեւ որ ճապոնները կարենան այդ կէտէն պէտք եղածին չափ օգնական զինուոր ղրկել դէպ ի հիւսիս, որպէս զի իրենց դէմ գտնուող հակառակորդ ոյժերու նմանը իրենց կողմը հակին։ Այդ պատճառով է որ Մուքտէնի շուրջը մօտալուտ կերպով կատարուելիք ճակատամարտէն առաջ զինուորական գործողութեանց բաւական երկար դադարում մը տեղի պիտի ունենայ»։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Զինուորական գործողութիւններ.— Վերջին յարձակումներ.— Ռուսական պահակազօրքը.— Ճապոններուն Ցոյցակը.— Ռուսական Նաւաբաժինը.— Ներքին կացութիւնը.— Օգոստոս 10ի նաւային ճակատամարտը։

Բարիզ, 27 սեպտ.— Մաքեճ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Բեդերսպուրկէն իր թղթակցէն.— «Ճապոններուն կողմէ Բորթ-Արթուրի վրայ կատարուած վերջին եւ ոգեւորելի յարձակումը, որ Բեդերսպուրկի մէջ մեծ անձկութիւն պատճառած էր, ետ մղուեր է մեծ կորուստներ պատճառելով ճապոններուն, ամէն անգամուան պէս։ Միթէ ճապոնները օգուտ մը քաղա՞ծ են Ներքին նոր դիրքերէն, ինչպէս է «Քուրոփաթքին» ամրոցը զոր գրաւեցին եւ ուր կեցած են՝ աւելի մօտէն սպառնալով Շթէսէլ զօրավարին դիւցազն զինուորներուն։ Դժուար է հաւատալը։ Պաշտօնական որ եւ է տեղեկութիւն չունինք բաց ի այն լուրէ թէ Բորթ-Արթուր առկային գրաւուած չէ. Նաեւ Չէ-Ֆուէ այն հեռագիրն զատ՝ ծանուցանող թէ մեծ եռանդով կատարուած են վերջին ճակատամարտները՝ Բորթ-Արթուրի շուրջը»։

Լոնտոն.— Տէյլի Թէլէկրաֆ Չէ-Ֆուէն սա հեռագիրը ստացած է.— «Պաշտօնական աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով, ճապոնները կը շարունակեն Բորթ-Արթուրը ռմբակոծել գիշեր ցորեկ։ Ռուսները նոր թնդանօթներ հանեցին Լիաօ-Թի-Զանի ժայռերուն վրայ՝ շրջապատուած անդունդներէ։ Ճապոններուն ամէն մէկ հարուածին կը պատասխանեն անվրէպ։

Հռոմ.— Իդալիա Միլիթարէի Չէ-Ֆուի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ աւզի օրը Չէ-Ֆու հասած անձեր կը պատմեն թէ Բորթ-Արթուրի վիճակը յուսահատական է։ Ռուսական պահակազօրքերուն թիւը քանի մը հազար հոգիի իջած է. որոնց շատերը հիւանդ են։ Ռուս զինուորները հրաշքներ գործեր են, սակայն չեն կրցած կեցնել ճապոններուն յառաջացումը որոնք միշտ թարմ զինուորներ կը գործածեն։ Ճապոնները գրաւած են բոլոր առաջին ամրոցները եւ ներքին երեք ամրոցներ։ Ճապոն հրամանատարը նորէն հրաւէր ուղղեց Շթէսէլ զօրավարին որ անձնատուր ըլլայ։

Լոնտոն.— Տէյլի Մէյլ Չէ-Ֆուէն թղթակիցը սայդ աղբիւրէ առնելով կը ծանուցանէ թէ Բորթ-Արթուրի դէմ կատարուած նոր յարձակումին նպատակն է տեղւոյն ռուսական մարտանաւերը ստիպել որ դուրս ելլեն, որով պիտի չկրնան ազատիլ Թոկիօ ծովակալին ձեռքէն, սակայն Բորթ-Արթուր կրնայ պատսպարել այդ մարտանաւերը մինչեւ որ ժամանէ Պալթիկի նաւատորմիղը, հաւանականութիւն մը որ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ ծանր սպառնալիք մը կը նկատուի ճապոններուն տիրապետութեանը ծովի վրայ։

Չէ-Ֆու.— Ճապոնական հիւպատոսը կը հերքէ այսօր հրապարակ հանուած այն լուրը թէ Բորթ-Արթուրի արեւմտեան կողմէն յարձակում մը սկսած ըլլայ. Սեպտ. 14ին Բորթ-Արթուրի մէջ առնուած լուսանկարներ, որոնք Չէ-Ֆու ղրկուած են մեծցնելու համար, ցոյց կուտան թէ ամրոցին կը մնան պատերազմին սկիզբը Գոյլի Պոչին վրայ դիզուած ածուխի կոյտերը։ Նաեւ թէ քաղաքին տուներ բնաւ վնասուած չեն։

Բեդերսպուրկ.— Բորթ-Արթուրի մէջ Մոնկոլիա հիւանդանոց-նաւը գտնուող անձ մը մասնաւոր նամակի մը մէջ կը ծանուցանէ թէ Վիթէֆթ ծովակալին ելքէն ետքը (օգոստոս 10) կատարուած ճակատամարտը ամէնէն կատաղին էր։ Ռեթվիզան ուղղակի գացեր է դէպ ի ճապոնական գիծը՝ ռմբերու տեղատարափ մը տակ։ Վիժըլայր առժամապէս կեցուցեր է ճակատամարտը. բայց գիշերը ճապոնական քառասուն թորփիլանաւեր նորանոր յարձակումներ կատարեր, սակայն միշտ ետ մղուեր են ռուսական նաւերուն կողմէ։ Ճապոնները մեծ բարեկրթութեամբ եւ ազնուութեամբ վարուեր են Մոնկոլիա հիւանդանոց նաւին հետ, զայն միշտ խնայելով. երկու անգամ անոր մօտէն անցեր են նաւաբաժինէն, բայց առանց կրակ ընելու անոր դէմ. Նոյն իսկ ծանուցեր են որ ձախ կողմը կենայ, եւ Մոնկոլիա համակերպեր է։ Պահ մը երկու կրակի մէջ մնացեր է. ճապոնական թորփիլանաւեր ճիշդ անոր քովէն անցեր են, առանց յարձակում ընելու. այսու հանդերձ Մոնկոլիա մեծ վտանգի տակ մնացեր է, պարտաւորուած ըլլալով միշտ շարժիլ թորփիլանաւերու մէջտեղը։ Բորթ-Արթուր վերադառնալու պահուն անագին թորփիլ մը պայթեր է Մոնկոլիային ճիշդ մօտը։

ՃԱՊՈՆԻ ՄԷՋ

Ելմտական կացութիւնը.— Գոհացուցիչ վիճակ.— Պաշտօնական վիճակագրութիւններ.— Առեւտուր եւ հունձերը.— Տպաւորութիւնը Թոքիոյի մէջ։

Լոնտոն.— Թայմզ սա հեռագիրը ստացած է Թոքիոյի իր թղթակցէն.— «Հրատարակուած թուանշաններ ցոյց կուտան թէ ճապոնական ելեւմուտքը լաւ վիճակի մէջ է։ Օրինակի համար միայն պատերազմական ծախքերու շրջաբերութեան համար 1904ի օգոստոսի վերջը 21 միլիոն եէն աւելի է նախորդ տարուան նոյն ամիսէն։ Այդ 21 միլիոնէն 18ը Մանչուրիոյ մէջ կը շրջաբերին։ Դրամի պատրաստ քանակութիւնը ութ միլիոն եէն պակաս է, մինչդեռ պահեստը 2 միլիոն եէն աւելցած է. ներքին պանքային հաշուեցոյցին նայելով, փոխառութիւնները աւելցած են 13 միլիոն եէն եւ Թոքիոյի միացեալ պանքերու փոխառութիւնն ալ 18 միլիոն եէնի յաւելուած մը կրած է, ինչ որ ցոյց կուտայ առեւտրական ու ճարտարարուեստական գործունէութիւնը։ Պարտքի փոխադարձ համաձայնութեան սենեակին վճարագրութիւնն ալ 58 միլիոն եէնի յաւելում ցոյց կուտայ։ Պետական ելմտակայեան Սեպտեմբեր երկու ամսուան յանձնուած դրամներն ալ չորս միլիոն եէն աւելցած են։ Թոքիոյի միացեալ պանքերուն յանձնուած աւանդ դրամներն ալ 21 միլիոն եէնի յաւելում կրած են։ Տարւոյս ութ առաջին ամիսներուն համար, ճապոնի արտաքին վաճառականութիւնը քանի միլիոն եէն աւելցած է։ Բրինձի բերքը 110 միլիոն եէն կը հաշուուի, ինչ որ սովորականէն շատ է։ Ցորենի, գարիի ու մետաքսի բերքերն ալ գոհացուցիչ են։ Պատերազմի համար ծախսուած գումարին հարիւրին եօթանասունը ճապոնէն դուրս ելած չեն։ Վերջապէս այս վիճակէն սա կը հետեւի թէ ճապոն ամբողջ 1905 տարին պիտի կրնայ պատերազմը շարունակել, առանց նեղուելու։

Թոքիօ.— Ժողովուրդը ցոյցի մասին աւելի չափաւոր ընթացք մը ունի։ Անշուշտ ժողովրդեան ստուար մասը պատերազմին սկիզբը չէր ըմբռնած ձեռնարկին մեծութիւնը։ Ցոյց դրած էր բանակին ու նաւատորմին վրայ՝ Բորթ-Արթուրը շուտով գրաւելու եւ Քուրոփաթքինի զօրավարը պարտութեան մատնելու համար։ Բորթ-Արթուրի պաշարման երկարիլը, եղած կորուստները եւ Քուրոփաթքինի զօրավարին նահանջը աւելի լաւ գնահատել կուտան կացութիւնը։ Արագ լուծում մը յուսալի չի նկատուիր. երկարատեւ ու տաժանելի պատերազմ մը տեսնելու կը պատրաստուին։ Վերջնական յաղթութեան մասին եղած վստահութիւնը անդրդուելի է, եւ երկիրը տրամադիր է ամէն զոհողութիւն ընել՝ այդ նպատակին հասնելու համար։ Ճապոն ժողովուրդը դեռ շատ նեղութիւն մը չկրեց պատերազմէն։ Վաճառականութիւնը, թէ՛ արտաքին եւ թէ ներքին, անցեալ տարուընէ աւելի լաւ է եւ բերքերը, մանաւանդ բրինձը, նախորդ տարիներէն շատ աւելի են։ Հազարաւոր զինուորներ մեռան վէրքէ ու հիւանդութենէ, բայց պարապ տեղերը շուտով կը լեցուին։ Այնպէս կը նկատուի թէ բանակն դրամ, ռազմամթերք ու պաշար կայ նորէն տարի մը պատերազմը շարունակելու, առանց նեղուելու։ Ասիկա մը եւս երբ Անթունկէն մինչեւ Լիաօ-Եանկ տանող երկաթուղիին շինութիւնը աւարտի, ճապոնի բանակը իր տրամադրութեամբ առաւ պարէնաւորման երեք ճամբայ պիտի ունենայ։ Թոքիոյի մէջ հաւատք կայ թէ Օեամա մարէշալը պիտի կրնայ Քուրոփաթքին զօրավարը մինչեւ Խարպին ետ մղել եւ անոր վերադարձը արգիլել։ Գալով Բորթ-Արթուրի, շատ մօտալուտ կը նկատուի անոր գրաւումը։

ՁԵՂՋՈՒՄՆԵՐԸ

Պալթիկի նաւաբաժինը.— Ուղեգիծը.— Գերման ջուրերու մէջ.— Գերմանիոյ [illegible]։

Քէօլն, 27 սեպտ.— Քէօլնիշէ Ձայթունկ հետեւեալը կը գրէ.— «Բարիզի թերթ մը ծանուցած էր թէ Քիլի Տիրփիցին տանը գրեր է Պալթիկի ռուսական նաւաբաժինին հրամանատարին թէ այդ նաւաբաժինը, երբ պէտք ըլլայ, պիտի կրնայ Քիլի նաւահանգիստին մէջ սպասել Բրունսպիւթէլէն մինչեւ Քիլ ապահով անցնելու։ Այս լուրին առթիւ պէտք է դիտել տալ թէ Տիրփիցին տանը որ եւ է հաղորդակցութիւն չունի այդ տեսակ խնդիրներու մասին որոշում մը տալու։ Այդ իրաւունքը, երբ պէտք ըլլայ, կը վերաբերի գերման իշխանութեանց, որոնք — միայն Զինկթաոյի դէպքերը պիտի յիշենք — մեծ խղճմտութեամբ գործած է, չէզոքութեան օրէնքներուն չխախտելու համար։ Բաց ծովի վրայ, նաւահանգիստներէն դուրս պատահած, անշուշտ զերծ կ'ըլլայ պաշտօնական հսկողութենէն եւ միջամտութենէն։ Մնաց որ, բոլորովին անհաւանական է թէ Պալթիկի ռուսական նաւատորմիղը, եթէ Մայրագոյն Արեւելք ուղեւորի, Քիլի ջուրերը երթայ։ Ռուս կառավարութիւնը գիտէ թէ Ռուսիոյ պատերազմական նաւատորմը, Գերմանիոյ չէզոքութիւնը նկատողութեան առնելով, չի կրնար Պալթիկի ջրանցքէն անցնիլ։ Այդ պայմաններուն մէջ պատճառ մը չկայ որ նոյն նաւատորմը Քիլէն անցնի։ Ամէնակարճ եւ ածուխի սպառման տեսակէտով ամէնէն խնայողական ճամբան Մեծ Պէլթի անցքն է, ինչ որ ալ ըլլայ, մասնաւորներու որ եւ է գրութիւնը կամ խօսքը բնաւ պիտի չկրնայ փոխել Գերմանիոյ որոշումը, որ է համակերպիլ չէզոքութեան պարտաւորութիւններուն։»

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ՀԱԶԱՐ ՌՈՒՍՆԵՐ ՄԵՌԱՆ

ԲԱՐԻԶ 30 սեպտ.— Ճապոններն ալ հողին տակ ականներ դրած ըլլալով Բորթ-Արթուրի շուրջը, անոնց պայթումէն հազար Ռուսեր սպաննուեցան։

ՄՈՒՔՏԷՆԻ ՄԷՋ

ԲԱՐԻԶ.— Մուքտէնի բնակիչները կը փախչին քաղաքէն։ Ամէն օր յառաջապահներու ընդհարումներ տեղի կ'ունենան։ Օդը գեղեցիկ է։ Զինուորական հօթը շրջանակներէ ռուսական պահեստի զօրքերը զէնքի տակ կոչուեցան։

— Ճապոնական զինուորները սկսան Մուքտէնի յարձակումը։ Ռուսական բանակին արեւելեան եւ հարաւային ճակատին դիմացի դիրքերը ճապոններուն ձեռքը կը գտնուին։

ԼՈՆՏՈՆ (Պաշտօնական).— Ճապոնի պահեստի զօրքերուն զինուորական ծառայութեան պայմանաժամը տասը տարի աւելցաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Ռուսիոյ ելմտական նախարարը կը հերքէ այն զրոյցը թէ նոր փոխառութիւն մը պիտի կնքէ Ֆրանսայի եւ Հոլանտայի մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը Նոյեմբերին Աթէնք պիտի երթայ։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ նախարարապետ Պ. Ճիոլիթթի Իտալիա դարձաւ, առանց Փիանաձոյէն անցնելու, ինչպէս ծանուցուած էր։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ թագաւորը նշանուեցաւ Մէքլէնպուրկի դուքսին աղջկանը հետ։ Մօտ օրէն պաշտօնապէս պիտի ծանուցուի այս նշանախօսութիւնը։

ՊԱՊԸ ԵՒ ԱԶԱՏԱԽՈՀՆԵՐԸ

Պապին մէկ նամակը՝ կարտինալի մը ուղղուած — Ազատախոհներու համաժողովին առթիւ.— Պապին զգացած վիշտը։

Հռոմ, 27 սեպտ.— Վաթիկանի կէսպաշտօնական Օսսէրվաթորէ Ռոմանօ թերթը կը հրատարակէ Ռէսփիկի կարտինալ-փոխանորդին ուղղուած մէկ նամակը Պիոս Պապին կողմէ, որ մեծ ցաւ կը յայտնէ թէ կարծեցեալ ազատախոհներ (կրօնական տեսակէտով) գումարուած են Հռոմի մէջ։ Պապը կ'աւելցնէ իր նամակին մէջ. «Իրենց բանախօսութեանց արձագանգները կը հասնին մեզի կասկածելի մասնագիտութիւններ, որ երեւան կուգայ համաժողովին գումարման պատճառաւ ծանուցման մէջ իսկ։ Այն իմաստակութիւնը որ ինքզինքը զերծ կը նկատէ Աստուծոյ իշխանութենէն, ինքզինքին դէմ արհամարհութիւն մը կը գործէ։ Ասիկա անհնարապէս ծանր կ'երեւայ, երբ խորհինք թէ Հռոմի մէջ կը գումարուի այդ համաժողովը, տրտմաքին շէզիլ մը շրջապատուած։ Դժոխքին ուժերը թէեւ անկարող են յաղթելու եկեղեցիին, սակայն այդ ուժերու հաւաքումը ազատախոհներու միջոցին Համաժողովի մը մէջ՝ նախատական ու թշնամանական հանգամանք մը ունի, մանաւանդ Հռոմի պէս հանդարտ ու Քրիստոսի փոխանորդէն յարգուած քաղաքի մը մէջ։ Ասիկա նախատինք մը կը նկատենք Աստուծոյ դէմ եւ նախատինք մը՝ մեզի դէմ. մեծ ցաւ կը զգանք ասոր համար։» Պապը իր նամակին մէջ կը հրամայէ քաւութեան աղօթքներ կարդալ Հռոմի եկեղեցիներուն մէջ։

ՌՈՒՍԻԱ

Տեսակցութիւն մը Ներքին գործոց նախարարին հետ.— Իր յայտարարութիւնները.— Հրեաներու խնդիրը։

Բեդերսպուրկ, 27 սեպտ.— Ներքին գործոց նախարար Սվիաթօբոլք Միրսքի իշխանը տեսակցութիւն մը ունեցաւ ամերիկեան օրագրողի մը հետ, Վիլնա մեկնելէն առաջ։ Նախարարը ի մէջ այլոց յայտարարեց թէ «հաստատական կերպով պիտի կատարէ իր պարտքը, լուծելու համար ժողովրդեան բարիքին նպաստող ծանրակշիռ խնդիրները։ Միլիոնաւոր մարդոց հետ առնչութիւն ունեցող այդ խնդիրները չեն կրնար լուծուիլ վայրկենապէս։ Արտասահմանի մէջ չեն հասկնար անոնց դժուարին հանգամանքը։ Պէտք է խոյս տալ ծայրայեղ արմատականութենէ եւ պահպանողականութենէ։ Օտարոգիմութիւնը երբեմն դանդաղ կ'ըլլայ, բայց նպատակը ի վերջոյ ձեռք կը բերէ զայն։ Կարեւորը աչքէ չհեռացնելն է այդ նպատակը, եւ մերթ ընդ մերթ կարելի եղածին չափ բարւոքել գոյութիւն ունեցող պայմանները։» Նախարարը մեծ յոյս կը դնէ նահանգային խորհուրդներուն վրայ։ Ինքնավարութեամբ՝ անոնք կրնան մեծապէս նպաստել ժողովրդեան բարօրութեան։ Գալով Հրեաներու խնդրին, անոնց տուածը գոհացուցիչ կը գտնէ, մանաւանդ վերջին կայս. Ուքազով։ Նախարարը կը յայտնէ որ աշխատութեան աւելի նպաստաւոր պայմաններ պիտի շնորհուին անոնց։ Իշխանը սապէս կ'եզրակացնէ. «ընդհանուր կերպով կրնամ ըսել թէ Զարին 1903ի յայտարարութիւնը երբ խաղաղի պիտի նկատուի, խղճի ազատութիւնը ու տեղեկագրութեան կողմէն տանելու սկզբունքները, եւ եթէ լայնախոհ կերպով ի գործ դնենք զանոնք, անդորրութիւնը եւ յառաջդիմութիւնը ապահովուած կ'ըլլան երկրին մէջ»։

ԻՏԱԼԻԱ

Ուրախութեան ցոյցեր Ռաքոնիճի դղեակին մէջ.— Համակրական արտայայտութիւններ։

Հռոմ, 27 սեպտ.— Գահաժառանգ իշխանին ծննդեան առթիւ ուրախութեան ցոյցերը կը շարունակուին Ռաքոնիճիի դղեակին մէջ։ Բիէմոնթէի բոլոր քաղաքները յօժարութեամբ պատգամաւորութիւններ կը ղրկեն, որոնք իրենց դրօշներով կ'անցնին արքայական դղեակին առջեւէն։ Երէկ, Թուրինոյի գործաւորական ընկերութեանց էր կարգը, որոնք 2000 ներկայացուցիչներ ղրկած էին՝ 200 դրօշներով։ Այսօր Ռաքոնիճի ժամանիր եղած են Բիէմոնթէի հեծելազօրքները։ Քանի մը յաւելուածական կառախումբեր կ'երթեւեկեն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Դատապարտութիւն մը — Նամակներ 1870 պատերազմին վրայ։

Պերլին 27 սեպտ.— Վոլֆսպայթունկի հրատարակիչը 100 մարք տուգանքի դատապարտուեցաւ, հրատարակած ըլլալուն համար Բիզմարքի զօրավարին կողմէ իր կնոջ ուղղուած նամակները, 1870 պատերազմին առթիւ։ Զօրավարը այդ նամակներուն մէջ անկեղծօրէն կը պատմէր Գերմաններուն կարգ մը ծայրայեղ արարքները պատերազմին ատեն։ Գերման բանակին նկատմամբ նախատինք մը նկատուեցաւ այս նամակներուն հրատարակութիւնը։

ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ամուսնական խնդիրը Անգլիոյ մէջ.— Պայմանաժամով ամուսնութիւն։

Լոնտոն, 27 սեպտ.— Ամուսնական խնդիրը մեծապէս կը զբաղեցնէ Անգլիա, ուր չամուսնացած կիները բազմաթիւ են։ Նշանաւոր գրագէտ Ճորճ Մէրէտիթ առաջարկ մը ըրաւ այս մասին, որ զարմանալիութիւն կը պատճառէ եւ մեծ աղմուկ կը յարուցանէ իր շուրջը։ Առաջարկը սա է. տասը տարուան պայմանաժամով ամուսնութիւններ կնքել, երաշխաւորութեամբ եւ պետութեան հսկողութեան տակ, այն է բաւարար գումար մը յատկացնել զաւակաց կրթութեան եւ պահպանութեան համար։ Այս պայմանաժամը կրնայ վերանորոգուիլ, եթէ ամուսինները փոխադարձ հաւանութիւն յայտնեն։

Ներքին Լուրեր

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատը դարձաւ։ Հիւրընկալին մէջ կը գտնուէին Իտալիոյ դեսպանը, կինը, զինուորական կցորդը ու պաշտօնէութիւն հրամանատարը, ամերիկեան դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Ֆրանսայի դեսպանատան գործակատարը ու առաջին թարգմանը, Վիեննայի մէջ Մեքսիկայի դեսպան Պ. Բրուսնի, Վիեննայի մէջ Չիլիի դեսպան Պ. Ֆերլինկօ, Վիեննայի մէջ Պորտուգալիոյ դեսպան Պ. Ռեբերթօ Տովիլլօ, Ֆրանսայի նախկին նախարարներէն Պ. Բուանքարէ եւ կինը, Եգիպտոսի արտաքին գործոց նախարար Պուտրոս փաշա, Շուէտ-Նորվեկիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը, Ֆրանսայի դեսպանատան պահականաւին հրամանատարը եւ հարիւրէ աւելի հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք արարողութենէ ետքը Իպ. Էմին փաշայի եւ սեղանակալ Էլհին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՑՈՒՑ ՄԵԼՔԻՐ կաթոլիկներու Պատրիարք Տ. Բիբիլոս, երէկ, կայս. պալատ գնաց եւ իր հրաժեշտի այցը մատուցանելով արժանացաւ կայս. մեծարանաց։ Տ. Բիբիլոս քանի մը օրէն Հալէպ պիտի ուղեւորի։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Սաբահ հետեւեալը կ'արտատպէ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէն.— «Սերպ կառավարութիւնը պաշտօնական յայտարարութեամբ մը ծանոյց թէ Բալքանի նահանգաց զանազան կողմերը թափառող խումբերը միայն գողութիւն ընելու եւ ոճիրներ գործելու նպատակը ունեցող աւազակներէ կը բաղկանան, եւ թէ անոնք աւարառութենէ ու չարագործութենէ զատ ուրիշ մտադրութիւն մը չունին։ Սերպ կառավարութեան պաշտօնական յայտարարութիւնը կը յորդորէ թէ այդ աւազակներուն եկեղեցի սփռիրը ամէն կողմ հալածուած ըլլալով, պարտուի ու անէծքի ենթակայ կ'ըլլան. նաեւ թէ այդ աւազակները օսմ. կառավարութեան ոստիկաններուն ու զինուորներուն կողմէ կը հալածուին եւ թէ հիմա բոլորովին փճացած ըլլալու աստիճան նուաղած են։»

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քօնօր քանի մը օրէ ի վեր նոր հիւանդացած է։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ խտիվը Ս. Ֆիլոյէն անցած տարին կայարանին մէջ ողջունուած է Պուլկարիոյ իշխանին դիւանապետ Պ. Տոպրովիչի եւ թիկնապահ հազարապետ Սթոյանովի կողմէ։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ.— Յունաստանի Քոնսթանթին իշխանը եւ արտաքին գործոց նախարարը շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Յունաց Ս. Պատրիարքին՝ անուան տօնախմբութեանը առթիւ։

— Հելլենական դեսպանատան առաջին թարգմանը, երէկ, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

— Սօֆիայի հելլենական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Զալոքոսթա, երէկ, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

ՊՈՒՏՐՈՍ ՓԱՇԱ, Եգիպտոսի արտաքին գործոց նախարարը, աւզի օրը հելլենական դեսպանատունը երթալով, այցելութիւն տուաւ դեսպան Պ. Կիբարիօսի, որուն հետ բարեկամական յարաբերութիւններ ունի, երբ այս վերջինը հելլենական ընդհանուր հիւպատոս էր Գահիրէի մէջ։ Պ. Կիբարիօս քիչ ետքը փոխադարձ այցելութեան գնաց Պուտրոս փաշայի։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Կայս. կառավարութեան եւ պուլկար իշխանապետութեան միջեւ թղթատարական ու հեռագրական պայմանագրութեան կնքումը որ Պուլկարիոյ թղթատարական եւ հեռագրական Տնօրէն Պ. Սթոյանովիչի մեկնումով յապաղած էր, մօտերս տեղի պիտի ունենայ. Պ. Սթոյանովիչ քանի մը օրէն Կ. Պոլիս կը ժամանէ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը սեպտ. 14ին Զամքորեա գացեր է, ուր կը գտնուին իր զաւակները։

ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱԼԹԷՊԷԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Մախսուսէի վարչութիւնը եւ Անատոլի երկաթուղիին ընկերութիւնը նկատողութեան առին կղզիներու բնակիչներուն խնդիրքը՝ ժամանակ մը եւս շարունակելու Մալթէպէի ճամբով կղզիներու երթեւեկութիւնը։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ ծանոյց բոլոր զօրաբանակներուն թէ երբ զինուորական հրամանատար մը կամ սպայ մը մեռնի, անոնց այրիներն ու որբերը կարօտ վիճակի մէջ չձգելու համար, մէկ օր վերջը այս վերջիններուն նկատմամբ քննութիւն կատարելով, արդիւնքը շուտով տեղեկագրուի։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ եւ Թղթատարական վերատեսչութիւն՝ը նկատելով որ յաճախ պաշտօնեաներու դէմ եղած բողոքները լուրջ եւ համոզիչ պատճառներու վրայ հիմնուած չեն, ծանոյց ամէն կողմ որ ասկէ վերջը այդ կարգի բողոքներու մասին մանրազնին քննութիւն կատարուի, եւ եթէ լուրջ ու դրական պատճառներ կան, արդիւնքը տեղեկագրուի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութիւնը, կ՚ըսէ Իգտամ, որոշեց պաշտօնէ դադրեցնել ու վտարել մայր տումարի Տնօրէնի օգնականներէն Պ. Կարոին՝ պաշտօնեաներու Ներկայութեան օրագրին մէջ զեղծումներ գործած ըլլալուն համար. Նաեւ Տնօրէնի օգնականներէն Պ. Ալպերթին, որ սովորական ժամանակէն առաջ պաշտօնատեղիէն մեկնելով օրագրութիւնը իր կողմէ Պ. Կարոին ստորագրել տուած է, օգնականութենէ պաշտօնանկ եղած է եւ իբրեւ պարզ քարտուղար պիտի պաշտօնավարէ։

ՊԱՂ ՕԴԻ մթերանոցներու Ընկերութեան կողմէ Ուն-Գափանի մէջ շինուած մթերանոցին վերջնական ընդունելութիւնը կատարելու համար յանձնաժողով մը կազմուեցաւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Բանոֆիտին, յառաջիկայ շաբթու, Վիէննա պիտի երթայ անձը դարմանելու համար։

ՈՍԿԵՐՉԱՊԵՏ Հարունեի էֆ. երէկ իրիկուն Վիէննա ուղեւորեցաւ՝ իր անձը դարմանելու համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Մարինէլ, անցեալ օրը, Եվգաֆի պաշտօնարանը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Նախարար Թեւֆիկ փաշային։

ԳԱՃԻՐԷԼԻ ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Մաքսիմով որ արձակուրդով Պետերսպուրկ կը գտնուի, Նիքոլա կայսեր ներկայացեր է։

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԴԱՆՁՈՒՄ. —Ջեռնեաս պաշտօնարանը եղած հարցումի մը պատասխանելով ծանոյց թէ օսմ. երկիրներու մէջ օտար դեսպանատուններ եւ հիւպատոսարաններ ծառայող օսմ. հպատակներէ անոնք որ իսլամ են, զինուոր պիտի առնուին, իսկ ոչ-իսլամները զինուորական տուրքը պիտի վճարեն։ Ասոնք նաեւ պիտի հատուցանեն ամէն տեսակ տուրքերը, ինչպէս նաեւ այն դրամական տուգանքը որ կը գանձուին մարդահամարի տումարներուն չարձանագրուած անձերու համար։

ԳԱՐԹԱԼԻ նաւահանգիստը ժամ առաջ մաքրելու մասին հարկ եղածը գրուեցաւ պաշտօնեաներուն։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ սպառազինմանց վերատեսչութեան մենաշնորհ տրուեցաւ՝ օսմ. երկիրներու մէջ մորթուած անասնոց մորթիները հաւաքելու, գիտական պայմաններու համաձայն չորցնելու եւ յետոյ արտածելու համար։

ՕՏԱՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ. —Քոնսթանթինուբոլիս կ՚ըսէ թէ Պոլլերի յունական վարժարանին ուսուցիչը, վարժարաններու օրէնքին համաձայն վարժարան՝ը բացած չըլլալուն համար, հրաւիրուեր է Սոֆիայի մէջ [illegible] քննութիւն տալով արտօնութիւն առնել։ Պոլլերի վարժարանն ալ ոստիկանութեան կողմէ փակուեր է, մինչեւ որ այդ արտօնութիւնը ստացուի։ Վարժարանին հոգաբարձութիւնը խնդրեր է Վառնայի յունական մետրապոլիտէն որ այդ մասին դիմում ընէ ձեռնհաս պաշտօնատան։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն սեպտ. 13 թուականով.—«Շաբաթ օրուընէ ի վեր ժանտախտէ երկու կասկածելի դէպքեր պատահեր են, որոնց առաջինը մեռնեցաւ։ Երկրորդը պատճառ եղեր է Իզմիրի վաճառականութեան մեծ սուգին, վասն զի վարակուողը Իզմիր—Գասապայի երկաթուղիին Պասմախանէի կայարանին մթերանոցին պաշտօնեաներէն մէկն է։ Թէ՛ անոր բնակած խանը եւ թէ այդ մթերանոցը քարանթինայի տակ առնուած են։ Նոյն մթերանոցին մէջ մեծաքանակ ապրանքներ կան։»

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր Տնօրէնի օգնական Պ. Նիւոյի կինը, անցեալ օրը երբ Բիւյիւքտէրէի մօտերը ձիով պտոյտ կը կատարէր, ձիէն ինկաւ եւ մէկ ոտքը ասպանդակին մէջ մնալով քիչ մը տեղ քշուեցաւ, սակայն կրցաւ ոտքը ազատել ասպանդակէն, ու բարեբաղդաբար արկած մը չպատահեցաւ։ Նոյն պահուն կառքով կ՚անցնէր անտառներու եւ հանքերու Նախարար Սէլիմ Մէլհամէ փաշայի կինը, որ իսկոյն Տիկին Նիւոն իր կառքը առնելով Թարապիա տարաւ։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ. — Մախսուսէի Ֆեռահ շոգենաւը, երէկ, ժամ 6ին Գալաթիայէն կամուրջ գալու պահուն երբ Եալը Քէօշքի առջեւէն կ՚անցնէր, առջեւը ելան առագաստ պարզած երկու մակոյկներ որոնք իրարու զարնուեցան։ Շոգենաւը իսկոյն կեցաւ, բայց մակոյկներէն մէկը հոսանքէն մղուելով շոգենաւին վրայ ինկաւ ու ընկղմեցաւ։ Մակոյկավարը՝ Իտրիս ծովը ինկաւ եւ խեղդուեցաւ։ Միւս մակոյկին մէջ գտնուող Նուրի անուն մարդ մը որ վախէն ծովը նետուած էր, ազատուեցաւ։

ՊԱԼԱԹՈՒ կողմերը, երէկ գիշեր, Ահմէտ, Պայրամ եւ Աբդուլլահ գինով վիճակի մէջ կռուի բռնուեցան եւ դաշոյններով զիրար վիրաւորեցին։ Աբդուլլահ քիչ ետքը մեռաւ։ Ահմէտ եւ Պայրամ ալ ծանր վէրքեր ստացան. ասոնք ձերբակալուեցան։

ԽԱՍՔԵՕՅԻ մէջ չորս տարեկան հրեայ աղջիկ մը՝ Բէրլա որ հօրը կից տուն մը կ՚երթար իբրեւ վարժարան, երեք օր առաջ հիւանդանալով տուն գնաց եւ հետեւեալ օրը մեռաւ։ Բժիշկը յայտարարեց թէ աղջիկը մեռած է կոկորդին մէջ մնացած նիւթէ մը։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկեց։

ԹԱՏՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Մեհմէտ էֆ.ի Օսմ. Թատերախումբը այս գիշեր Բանկալթիի jardin des fleurs պարտէզի թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ ՏԻԼԷՆՃԻ ԳԱՐԸ հետաքրքրաշարժ տամը, մասնակցութեամբ խումբին բոլոր դերասաններուն եւ դերասանուհիներուն։ Թատերգութեան պիտի յաջորդէ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը։ Միջնարարներուն տեւելեան նուագածուաց խումբը պիտի նուագէ։ Ներկայացում՝ը պիտի սկսի ժամ 2ուկէսին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

ԿԱՅՍ. ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ

Բերկրութեամբ կը ծանուցանենք թէ Կիլիկիոյ Շնորհազարդ Կաթողիկոսը՝ Ս. Պատրիարք Հօր հետ՝ երէկ պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու եւ արժանացաւ Կայսերական բարձր գահակալութեան եւ Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշանի, որուն առթիւ խմբագրութիւնս իր ջերմագին շնորհաւորութիւնները կ՚ուղղէ Ն. Ամենապատուութեան, որուն եղած կայսերական բարձր շնորհները կը տարածուին նաեւ Կիլիկիոյ ամբողջ հայ ժողովրդեան վրայ, որ միշտ բարեմաղթող է Ն. Կ. Վեհափառութեան արեւշատութեան համար։

Ինչպէս երէկուան թիւով ծանուցինք, Ս. Կաթողիկոսը եւ Ս. Պատրիարք Հայրը ժամ 4ին մեկնեցան Երուսաղեմատունէն ու Պատրիարքարանէն՝ Կայս. Պալատ երթալու համար, իրենց հետ ունենալով Կ. Պոլսոյ եւ Երուսաղեմի Պատր. Փոխանորդ Սրբազանները, չորս վարդապետ, Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Արիս էֆ.ն եւ Իսկէնտէրունի վաճառականներէն Գարեգին էֆ. Գալայճեանը։

Ս. Կաթողիկոսը, Ս. Պատրիարքը եւ միւս եկեղեցականները ամէնքն ալ վեղար կը կրէին։ Կաթողիկոսական բարապանը, իր արծաթեայ ասկեճամուկ հագուստներով, նստած էր առջին կառքին վրայ, որուն քովէն կ՚երթային Պատրիարքարանի երկու բարապաններ՝ հեծեալ։ Մայր եկեղեցւոյ փողոցը խռնուած էր հետաքրքիրներու բազմութեամբ մը՝ դիտելու համար այս հանդիսական գնացքը, որուն ճամբուն վրայ գտնուած պահականոցներէն զինուորական պատիւներ ընծայուեցան։

Կայս. Պալատ հասնելով՝ Ս. Կաթողիկոսը եւ Ս. Պատրիարքը իրենց հետեւորդներով ընդունուեցան Ա. սենեկապետ Բարձր. Հաճի Ալի փաշայի կողմէ որ պատուասիրեց զանոնք։ Նոյն պահուն այնտեղ կը գտնուէր նաեւ Ցոյն Մելքիթ Կաթոլիկներու Պատրիարք Տ. Կիրիլոս, որ իր մեկնումին առթիւ գացած էր իր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելու եւ որ սիրալիր կերպով տեսակցեցաւ Ս. Կաթողիկոսին եւ Ս. Պատրիարքին հետ։

Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, արարողապետ Բարձր. Իպրահիմ փաշա Ս. Կաթողիկոսին մօտ եկաւ՝ ոսկի ափսէի մէջ բերելով Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշանը զոր համբուրելով յանձնեց Ն. Ամենապատուութեան։ Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսը ինքն ալ համբուրեց պատուանշանը զոր արարողապետ փաշան կախեց Ն. Ամենապատուութեան կուրծքէն որ արդէն իսկ զարդարուած էր Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշանով զոր ստացած էր Ս. Կաթողիկոսը իր ընտրութեան պահուն։

Արարողապետ եւ սենեկապետ փաշաները, Ս. Պատրիարք Հայրը եւ միւս ներկաները ջերմապէս շնորհաւորեցին Ս. Կաթողիկոսը՝ Կայսերական այս բարձր շնորհին արժանանալուն առթիւ։

Քիչ ետքը, Իպրահիմ փաշա՝ Վեհ. Կայսեր ներկայութեանը առաջնորդեց Ս. Կաթողիկոսը եւ Ս. Պատրիարքը, որոնց կը հետեւէր գործակատար Արիս էֆ.ն։

Ն. Կ. Վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ սիրալիր ընդունելութիւն մը շնորհել եւ Իր Կայս. մեծարանքներուն արժանացնել Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը որ երախտագիտական ուղերձ մը կարդաց եւ որուն տառացի թարգմանութիւնը. —

«Վեհափառ Տէր,

«Անարժանութեանս յԱթոռ Կաթողիկոսութեան Սսոյ ընտրութեան՝ Ձերդ Կ. Վեհափառութեան վաւերացման եւ հաստատման շնորհը, յանհունս երախտապարտ թողուցած է զիս եւ իմ ժողովուրդը։ Այսօր Ձեր Վեհափառութեան ներկայութեանը ընդունուելու պատիւը կրկին երջանկութիւն կը պատճառէ ինծի եւ կը պարտաւորէ զիս, յառաջցնելու կեանքս Ձերդ Վեհափառութեան բարեհաճ կամքին համաձայն պաշտօնավարելու։

«Ցոյս Ձերդ Կայսերական Վեհափառութեան կը փափաքիմ յայտնել թէ իմ հոգեւոր իշխանութեանս տակ գտնուող Ձեր հաւատարիմ ծառայ հայ ժողովուրդը հանապազ աղօթող է Ձեր Վեհափառութեան արեւշատութեան համար։

«Վեհափառ Տէր,

«Ծառաս, ինչպէս նաեւ իմ հովուած ժողովուրդս, միշտ վայելած են Ձերդ Վեհափառութեան թանկագին շնորհները եւ արժանի եղած են Ձեր բարեհաճ ակնարկին, որուն մեծագոյն ապացոյցը եղաւ Ձերդ Վեհափառութեան շնորհիւ շէն եւ կանգուն մնացած Սսոյ Կաթողիկոսական Աթոռին շնորհուիլը Թլան ագարակին։

«Կը հաւատամ որ միշտ Ձեր բարեհաճ ակնարկին տակ պիտի ըլլանք եւ այս կարգի շնորհներ վայելելու բախտը պիտի ունենանք։

«Աստուած երկար օրեր տայ Ձեր Կայսերական Վեհափառութեան եւ հաստատուն պահէ Օսմանեան փառապանծ Գահը յամս յամայր, եւ Ձեր Վեհափառութեան երկրաշէն բաղձանքները պսակէ յաջողութեամբ»։

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ հետեւեալ կերպով պատասխանել Ս. Կաթողիկոսին երախտագիտական եւ հաւատարմական Ուղերձին.

«Գոհունակութիւնս կը յայտնեմ հաւատարմութեանդ համար։ Արդէն տեղեկութիւն առած եմ եւ արդէն ունէի «վստահութիւն։ Ուր որ հանդիպած ես, «ժողովրդեանդ հաւատարմական զգացումներ քարոզած ես. միեւնոյն հաւատարմութեան մէջ կը գտնուիս եւ ժողովուրդդ ալ միեւնոյն հաւատարմութեամբ կը հովուես։ Իմ գոհունակութիւնս եւ բարեւներս բոլոր ժողովրդիդ»։

Այս միջոցին Կայսերական մասնաւոր մեծարանաց արժանացաւ նաեւ Ս. Պատրիարք Հայրը, որ իր հաւատարմական զգացումները մատոյց յանուն Կայսերական Գահոյից եւ մաղթանքներ ըրաւ Ն. Վեհափառութեան արեւշատութեան համար։

Ս. Կաթողիկոսը վերստին բարեմաղթութիւններ ըրաւ Ն. Վեհափառութեան կենաց եւ Գահուն համար, եւ ընդունելութեան դահլիճէն դուրս ելլելով, առաջնորդուեցաւ Հաճի Ալի փաշայի սենեակը, ուր Ն. Բարձրութիւնը շնորհաւորեց Ս. Կաթողիկոսը Կայս. ընդունելութեան եւ մեծարանաց արժանացած ըլլալուն համար։

Ապա այցելեցին Ա. քարտուղար Բարձր. Թահսին փաշայի, ուր միեւնոյն շնորհաւորութիւնները յայտնուեցան Ս. Կաթողիկոսին։

Ս. Կաթողիկոսը ժամ 8ին մօտ մեկնեցաւ Կայս. Պալատէն եւ միեւնոյն հանդիսաւորութեամբ եւ Ս. Պատրիարքին ու իր հետեւորդներուն հետ գնաց Երուսաղեմատուն, ուր շնորհաւորութիւններ յայտնուեցան։

Ս. Կաթողիկոսին անցած ճամբուն վրայ գտնուող բոլոր պահականոցներէ զինուորական պատիւներ եղան։

⁂ Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսը, Կայս. Պալատ գտնուած միջոցին, Բարձր. Թահսին փաշա հաղորդեց թէ Վեհ. Կայսրը բարեհաճած է Ն. Ամենապատուութեան հետեւորդ եկեղեցականներու եւ աշխարհականներու զանազան աստիճանի Օսմանիէ եւ Մէճիտիէ պատուանշաններ շնորհել։ Ա. կարգի Մէճիտիէ Պոլսոյ Պատր. Փոխանորդ՝ Տ. Գաբրիէլ Ճէվահիրճեան Սրբազանի, եւ Բ. կարգի Մէճիտիէ Երուսաղեմի Պատր. Փոխանորդ՝ Տ. Սրէջեան Սրբազանի։

Այս նոր շնորհը առիթ եղաւ Ս. Կաթողիկոսին համար՝ անգամ մըն ալ կրկնելու իր երախտագիտութիւնն ու մաղթանքները։

⁂ Ս. Կաթողիկոսը՝ Կայսերական ընդունելութեան արժանացած ըլլալը երէկ հեռագրաւ հաղորդեց բոլոր Կիլիկեան վիճակները՝ հրամայելով որ վաղը, կիրակի, բարեմաղթական աղօթքներ կատարեն վիճակային բոլոր եկեղեցիներուն մէջ։

⁂ Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոս այսօր պաշտօնական այցելութիւն կուտայ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Դատական եւ Ներքին գործոց Նախարարներուն, ինչպէս նաեւ Բարձր. Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆ.ին, Սպարապետ փաշային եւ միւս Նախարարներուն։

⁂ Մշոյ Հայ-Հռոմէականաց առաջնորդ Տ. Ներսէս եպիսկ. Ծէսաճեան եւ Խարբերդի Առաջնորդ Տ. Ստեփան եպիսկ. Իսրայէլեան, որ այսօր կը մեկնի իր պաշտօնատեղին, երէկ իրիկուան կողմ բարի գալստեան այցելութիւն եկան Ս. Կաթողիկոսին, որ Կայսերական շնորհաց արժանանալէ ետքը նոր վերադարձած ըլլալով, խնդակցութիւնին յայտնեցին եւ սիրալիր տեսակցութենէ յետոյ մեկնեցան։

⁂ Քաղդէացւոց Պատր. Փոխանորդ Տ. Ղեւոնդ, իր հետ ունենալով նոյն համայնքի երեւելիներէն Ապտիւլքէրիմ փաշա, երէկ շնորհաւորական այցելութեան եկաւ Երուսաղեմատուն։

* *

Այս առտու Տ. Բարթողիմէոս արքեպիսկոպոս, որուն հետ կը գտնուէր Ազնիւ էֆ., այցելութիւն տուաւ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին. նաեւ այցելութիւն տուին Ցովհաննէս էֆ. Թօրոսեան, Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան եւայլն։

—Ս. Կաթողիկոսը վաղը առաւօտ Ներկայ պիտի գտնուի Մայր Եկեղեցիի արարողութեանց եւ կը լսենք թէ քարոզ պիտի խօսի։

Իզմիրի Նորընտիր առաջնորդ Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեանի պաշտօնը հաստատող Կայս. Պէրաթը շնորհուած ըլլալով, յանձնուեցաւ Պատրիարքարան։

—Ս. Էջմիածնի Սինոդի անդամներէն Տ. Մակար եպիսկ. Բարխուդարեան եւ Տ. Մխիթար Վ. Տ. Մկրտիչեան, ծերութեան պատճառաւ Սինոդի անդամակցութենէ հրաժարած ըլլալով, իրենց հրաժարականը բարձրագոյն հրամանով ընդունուած է։ Սինոդի անդամ նշանակուեր են. Տ. Յովհաննէս եպիսկ. Շիրակունի, Տ. Յուսիկ Վ. Զօհրապեան, Տ. Մատթէոս Վ. Մարտիրոսեան եւ Տ. Բաբգէն Վ. Աղաւելեան։

—Արմաւիրի գերեզմանատան մէջ, հանգուցեալ Պօղոս Ասլանեանի նուիրած 8000 ռուբլի գումարով եւ հանգուցելոյն այրիին ու ազգայիններու նուիրատուութիւններով եկեղեցի մը շինուած ըլլալով, Աստրախանի առաջնորդ Տ. Արիստակէս արքեպս. նոյն քաղաքը երթալով կատարեր է եկեղեցւոյն հանդիսաւոր օծումը, անուանելով Ս. Պօղոս Պետրոս։ Այս արարողութեան ներկայ գտնուեր են տեղւոյն բազմաթիւ Հայերէ զատ, նաեւ օտարազգիներ։

— Սսոյ վանքին մէջ շինուած Ժառանգաւորաց վարժարանը, որ գեղեցկագիր շէնք մըն է, վերնայարկը մէկ սրահով եւ քանի մը սենեակներով եւ վարի յարկը ճաշարանով եւ խոհանոցով, աւարտած ըլլալով, Ս. Կաթողիկոսին վերադարձէն յետոյ բացումը պիտի կատարուի։ Ն. Ամենապատուութիւնը շրջաբերականներ ուղղելով թեմերը հրահանգ տուած է որ ընդունուելու յարմար աշակերտներ պատրաստուին։ Ժառանգաւորներու թիւը պիտի յանգի 22 ի. Ասոնցմէ չորս հատ Անթաքիայի վիճակէն, իսկ Անթէպէն, Հալէպէն, Քիլիսէն, Պիլանէն մէյմէկ աշակերտ պիտի ընդունուին։

— Հաճընէն 25 աւել եւ Պիլանէն 15 աւել Հայ-Հռոմէականներ խնդրանքով դիմում ըրած են Ս. Կաթողիկոսին, մայրենի Եկեղեցին ընդունուելու համար։

—Բարձ. Սըլահամ փաշա երէկ իրիկուան կառախումբով Վիէննա ուղեւորեցաւ ընկերակցութեամբ իր որդւոյն՝ Մելիք պէյի որ Վիէննայի օսմ. դեսպանատան կցորդ է։

— Այս առտուան կառախումբով Եւրոպայէն մայրաքաղաքս վերադարձան Տ. եւ Տիկին Տոքթ. Շահպազ, իրենց աղջկան՝ Օր. Մարգրիտ Շահպազի հետ։

— Պիղայի Թաղ. Խորհուրդը հրկիզեալ վիճակը նկարագրելով ժողովրդեան հոգեւոր մխիթարութենէ զրկուած ըլլալը յայտներ, եւ առժամեայ աղօթատեղիի մը շինութեան համար 100 ոսկիի պէտք ունենալով դիմեր է Պատրիարքարան որպէս զի հարկ եղածը ի գործ դրուի։

—Կիլիկիոյ կարօտ վարժարաններուն համար Տ. Ներսէս վարդապետ Դանիէլեանի ձեռքով հաւաքուած դասագրքերու ընդհանուր գումարն եղած է 4000 հատոր։ Պօղոս էֆ. Պալենց 20 օսմ. ոսկիի դասագիրք դրած է Ս. Կաթողիկոսին հրամանին տակ։ Նոյնպէս 50 Սարֆը Օսմանի, 50 Զօհալըլարտ Դիլավէյզ, 5 Մէքթէպի Եալպ եւ 140 հատ ուրիշ դասագրքեր նուիրած է Տ. Եղ. Մասիս, եւ 15 հատ ալ Միսաք էֆ. Թօսլաքեան։

ՄԱՍԻՍ Գրական Շաբաթաթերթի այսօրուան թիւը հետեւեալ ճոխ բովանդակութիւնն ունի.—

Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը.— Երուսաղեմացւոց մէջ (Տպաւորութիւններ) Տ. Ա։ — Կարծեք զանձն պքեկս (Քերթուած) գրաբար թարգմ. ՏԻԳՐԱՆ ԵԼՔԵՆՃԵԱՆ։ —Ուխտագնացութիւնը. ՀԱՐՄԱԿ —Միա միջի մը արկածները. Օրհնուած սէր. ՋԻԹԷՆ-ՍԱՐԱՖ.— Ցաւի ծաղիկներ (Բանաստեղծութիւն) Մ. ՀԱ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ։ — Երկու բարեկամները (Նորավէպ) Մ. ԴԱՒԻԹԵԱՆ.— Զանազանք։

Տէր եւ Տիկին Սարգիս Պէրպէրեան, Տէր եւ Տիկին Սեդրակ Ս. Պէրպէրեան (Իզմիր) Քերովբէ Ս. Պէրպէրեան (Ռուսճուք), Տէր եւ Տիկին Թորոս Գ. Սիմոն, Տէր եւ Տիկին Պետրոս Պէրպէրեան, Տէր եւ Տիկին Խաչիկ Հովեան (Ագր. Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Տիրան Հովեան (Իզմիր), Օր. Վասիլիկ Հովեան, Օր. Վէրժին Հովեան (Իզմիր), Տէր եւ Տիկին Վահան Հիւնքեարպէյէնտեան (Ագր. Պոլիս). Պէրպէրեան, Թապիպեան, Եսայեան, Շահինեան, Մարկոսեան, Բէյլէրեան, Եազըճեան, Խանճեան, Զօֆուբեան, Արապեան, Շահնազարեան, Թիւթիւնճեան, ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը

ՏԵԱՐ ԱՇՈՏ Ս. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

որ երիտասարդ հասակի մէջ կնքեց իր մահկանացուն ի հասակի 24 ամաց։ Ազգականք եւ բարեկամք կը հրաւիրուին յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին ներկայ գտնուիլ, որ պիտի կատարուի կիրակի, սեպտ. 19, Ս. Երրորդութեան եկեղեցին, ի Բերա, ժամ 7ին, ուրկէ հանգուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի Խասգիւղ, իր ընտանեաց դամբարանին մէջ ամփոփուելու համար։

Մահազդ չընդունողներէն կը խնդրուի իբր այն նկատել Ներկայս։

Բերա, 18 սեպտ. 1904

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԱԼԵՔՍԻԵՎ ԾՈՎԱԿԱԼԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 30 օգոս.—Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը կ՚ըսէ թէ հաւանօրէն փոխարքայ Ալեքսիէվ ծովակալը հոս պիտի կանչուի եւ Քուրոբաթքին զօրավարը իր պաշտօնին վրայ պիտի մնայ։ Նիքոլա Նիքոլայէվիչ մեծ դուքսը որպէս ընդհանուր հրամանատարը կը նկատուի Ծայրագոյն Արեւելք գտնուող ռուս զինուորներուն։

ՄԱՆՋՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Խարպինէն հետեւեալը կը հեռագրեն հեռագրական ռուս գործակալութեան.—Ռուսական բանակին ամբողջ ճակատին վրայ ոեւէ փոփոխութիւն չկայ։ Գրեթէ ամէն օր փոքր ընդհարումներ կը կատարուին յառաջապահ դիրքերու մէջ։ Ճափոնական գլխաւոր ոյժերը համախմբուած են դէպ ի Եէնի-Թայ երկրորդ երկաթուղիի ճիւղին հարաւային կողմը, եւ դէպ ի արեւելք կը յառաջանան յամրընթաց։

ՓԱՐԻԶ.— Ջէ-Ֆուէն կը հեռագրեն Մաթէնի թէ Վլատիվոսթոքի ռուսական բանակը, Լինեէվիչ զօրավարին հրամանատարութեանը տակ, դէպ ի Քիրին յառաջանալու վրայ է՝ հոն գրաւելու դիրք մը՝ վտանգաւոր Ճափոններուն համար։ Ճափոնները, այդ պատճառաւ, որոշեր են քանի հազար զինուոր ղրկել Լինեէվիչ զօրավարին դէմ։

ՓՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ջէ-Ֆուէն կը հեռագրեն Պիրժէվիա Վիէտոմոսթի թէ Փորթ-Արթուրէն սեպտ. 25 թուականով գրուած նամակ մը համոզուած կը յայտնէ թէ Փորթ-Արթուր պիտի չգրաւուի։

ՌԵՎԱԼ.— Ռուսիոյ մայր կայսրուհին, Յունաստանի Թագուհին եւ Ալեքսանդր Միխայլովիչ մեծ դուքսը, այսօր, այցելեցին Խաղաղականի ռուսական երկրորդ նաւատորմին։

ԱԼԺԷ.— Սմոլէնսկ ռուսական յածանաւը հոս ժամանեց։ Ածուխ եւ պաշար առնելով, իր կառավարութեան հրահանգին պիտի սպասէ։

ՕՏԵՍԱ.— Նիքոլա կայսրը հոս ժամանեց, եւ պատերազմի դաշտը երթալիք զինուորները տեսքէ անցնելէ ետքը, մեկնեցաւ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ռումանիոյ Թագաւորը, այսօր ընդունեց Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը, որուն հետ մէկ ժամէ աւելի տեսակցեցաւ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՀՌՈՄ, 30 օգոս.— Սթէֆանի գործակալութիւնը հեռագիր մը ստացած է՝ ծանուցանելով թէ անցեալ գիշերը ճափոնական բանակը Մուքտէնի մէջ հինգ զանազան կէտերէ յարձակեր է ռուսական բանակին վրայ։ Մանրամասնութիւն չկայ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Զինուորական շրջանակներու մէջ կը հերքուի այն զրոյցը թէ Պալթիկի ռուսական նաւատորմին իր ուղեւորութիւնը պիտի չշարունակէ դէպի Ծայրագոյն Արեւելք։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մորնինկ Լիտըր յօդուած մը կը հրատարակէ, ցոյց տալով որ Մանջուրիոյ մէջ ռուսական երկրորդ բանակի մը կազմութիւնը ապացոյց մը կը կազմէ թէ Ռուսիա հեռու է միջնորդութեան որ եւ է գաղափար ընդունելէ։

ՓԱՐԻԶ.—Հաճի Աքիֆ փաշայի նախագահութեամբ կազմուած օսմ. պատուիրակութիւնը, որ Փարիզ գացած էր՝ հաշուելու Օսմ. հանրային պարտքի միացեալ պարտաթուղթերու ապագրութեանը, դէպ ի Կ. Պոլիս ճամբայ ելաւ, օսմ. հանրային պարտքի միացման վերաբերեալ վերջին ստորագրութիւնները փոխանակելէ ետքը։

— Նախագահ Պ. Լուպէ Փարիզ վերադարձաւ Մոնթէլիմարէն։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ Ալֆոնս ԺԳ. Թագաւորը նշանուեցաւ Մէքլէնպուրկ-Շվէրինի Մարի դքսուհիին, որ աղջիկն է Մէքլէնպուրկ-Շվէրինի Փոլ Ֆրետէրիք դուքսին, հօրեղբայր տիրող դուքսին։ Մարի դքսուհին քսան տարեկան է։ Նշանախօսութիւնը մօտերս պաշտօնապէս պիտի ծանուցուի։

ԼԻԶՊՈՆԱ.— Փորթուկալի Թագաւորը եւ Թագուհին յառաջիկայ նոյեմբերին Անգլիա պիտի երթան՝ այցելութիւն տալու Էտուարտ Թագաւորին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՓԱՐԻԶ, 1 հոկտ.—Սեպտ. 20էն 26 Ճափոններուն կողմէ Փորթ-Արթուրի զանազան կէտերուն դէմ կատարուած յարձակումները ետ մղուեցան։ Ռուսները մեծ կորուստներ պատճառեցին Ճափոններուն, մանաւանդ ականներու պայթման հետեւանքով։

ՓԱՐԻԶ.— Չհաստատուեցաւ այն լուրը թէ Մուքտէնի մէջ ճակատամարտ մը սկսած ըլլայ։

ՊԻԼԿՐԱՏ.— Սքուբչինան հոկտ. 14ին պիտի գումարուի։

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.— Նաւային աշխատութիւնները վերսկսան։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 17 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ս.	92	26
Ամէնէն բարձր գին	»	92	37
Ամէնէն վար գին	»	92	25
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	125	62
Ամէնէն բարձր գին	»	126	37
Ամէնէն վար գին	»	125	37

ԲԱՑՈՒՄ 18 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Ք. Կ.	92	33
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	125	87
Շիրքէթի Խայրիէ		23	31
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական պանքա		420	—
Տէրքօզ		242	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	17
Թրաժակէյ բաժնեթուղթ		6	15
» ժուիսանս		2	02
» պարտաթուղթ		495	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		515	—
Թրամվայ		82	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէն Ա		282	—
» » » Բ		269	—
Լավրիոն		54	50
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	85
» պարտաթուղթ	«	522	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	17
Փարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք		—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	65
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	91

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	09
Անգլիական ոսկի	»	109	32
Բոլ Եմբէրիալ	»	99	20
Քրիմից	»	52	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	33
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ս.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Սեպտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ		88	43
Միացեալ պարտք բաց.		84	63
» գոց.		84	75
Օսմանեան Պանքա		13	37
Ռուսական 1888-1889		92	75
Հելլենական 5 %		46	50
» Մոնոբոլ		47	50
Պուլկարական 1892		94	25
Եժիփսիէն իւնիֆիէ		106	50
Ճափոնական %		73	25
Թրանսվալ		3	50
Չարթըրտ		1	37
Խանակազիր		25	30

ՓԱՐԻԶ, 30 Սեպտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	50
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	86	27
» գոց.	»	86	22
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	586	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	128	—
Օսմ. մաքսատուն	»	469	—
Օսմ. Ռէժի	»	384	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	510	—
Թ. Լոթ Լիթէ գուբոնը կտրած	»	1129	—
Իտալական Ռանթ	»	104	05
Սպանիական արտաքին	»	88	22
Աւստրիական	«	103	10
Թրանսվալ	,	89	25
Ռուսական 4 %, 1901	»	93	55
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	170
Դրամագլուխ	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 30 Սեպտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	134	25
Օսմ. Ռէժի	»	345	—

ՊԷՐԼԻՆ, 30 Սեպտեմբեր

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	84	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	130	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	80
Փխն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	265

ՊՐԻՒՍԷԼ, 30 Սեպտեմբեր

Միացեալ պարտք		85	50
Ռումէլիի երկաթուղի		126	50

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ
(Թիլը Չիչէքճեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, բառ առնելք, ծամազութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։ 42 Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ չէկէֆօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, մինչեւ կէսգիշեր հիւանդ կ՚ընդունին. 24—50

ՍԱԿՈՒՐԴ
ՄԵԿՆՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌԱՒ

Յառաջիկայ երկուշաբթի, 2 հոկտ. առաւուան ժամը 10ին, Շիշլի, Օսման պէյի պարտէզին քովը գտնուած Տիկին Պէքճի փողոցին թիւ 48 տան բոլոր կարասիներուն վաճառումը պիտի կատարուի։ Այդ կարասիներն են սալոնի, ննջարանի, ճաշարանի կահեր, գորգեր եւ յիւղներ, աթոռներ, վարագոյրներ, խոհանոցի կազմածներ, եւն. եւն. Նաեւ ԴԱՇՆԱԿ ՄԸ։

Բերա, 28 սեպտ. 1904
Է. ՏԸ ՔԱՍԹՐՕ
2—2 Քոմիսեոր - Բրիզեոր

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէ՛յէ միւպաեաա օլընաճագ տարը, եուլաֆ, պուղտայ, գանարեա եէմի, ուֆագ տանէլի վէ սարը Մըսըր Թալիպի եօհաճեսինտէ օլուպ մահը հալ ռումինին օն սէքիզինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ ինալէի էվվէլիէսի իճրա գըլընաճաղընտան իթալէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասհիպէն եէվմ մէզքիւրտէ ի՛նհալէթ սաաթ օնտա գաթար Խազինէի ճէլիլէի [illegible] կէլմէլէրի։ 2—3

Ֆի 15 էյլիւլ, սէնէ 320

ՍԱՆ ՖՐԱՆՍԻՍՔՕ, ԹՈՒԻՆ 1900

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՕՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառանններէն

Վարչական կայսերական բժշկական ժողովոյ արտօնութեամբ

1903 յունուար 2ին զբաղիլ սկսեալ Թուրքիոյ Օրիանթալի մառաններ որ կը պարունակեն 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմուշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ են։

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ՌՈՒՑԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական ֆագիւլթէին բրոֆէսոր Ա. ՊՈՒՇԷ, Պորտոյի գիտութեանց ֆագիւլթէին բրոֆէսոր ԿԱՅՈՆ, Համալսարանի քաղաքականութեան երդուեալ քիմիագէտ Ա. ԼԸՆՈՊԼ, Ս. Պետերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսոր Ա. ՊԷԼԼ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսոր Ա. ՎԷՐԻԿՕՆ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ, Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԻՕԲ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

9 Երիկեփին եւ խցանի բաբսիլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը 33—50

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON D'HIVER, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie

PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en un seul colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement.

ԿՈԹԻԼՆԵՐԸ ՃՇՄԱՐԻՏ

ՊՌԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹԻ

FER BRAVAIS

ամէնէն ազդու դեղն են

ընդդէմ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆ, ՊԼԵՕՐԵՋԻ, ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ, ՈՒԺԱՍՊԱՌՈՒԹԵԱՆ, ՏԿԱՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ եւ այլն։

Առանց համի, առանց անախորժ հոտի, Պռավէի Երկաթը կը յանձնարարուի աշխարհիս բոլոր բժիշկներուն կողմէ։

Պնդութիւն չի պատճառեր. Ատամները չի սեւցներ. Բնաւ ատոնք չեն ՈՒՌԵՑՆՈՒԹԻՒՆ–ԿՈՐՈՎ–ՈՑԺ–ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ կ'առաջ(?)

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու եւ դեղօրէից վաճառատուններու։

Լ. Ֆրէրէ փողոց թիւ 180

ՊՐԻՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ. ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Ուիւնկլեց միջեւ բանեցող

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	10500	[illegible]	350
[illegible]	10500	[illegible]	350
[illegible]	10500	[illegible]	300
[illegible]	9000	[illegible]	350
[illegible]	9000	[illegible]	350
[illegible]	8000	[illegible]	250
[illegible]	8000	[illegible]	250
[illegible]	8000	[illegible]	350
[illegible]	8000	[illegible]	200
[illegible]	5500	[illegible]	300
[illegible]	3700	[illegible]	300
[illegible]	3700	[illegible]	3[illegible]
[illegible]	3500		

[illegible]

Ընդհ. գործակալ ԷՏՎԱՐ ԼԷՅՑԸՆՏԷՆ

28 – 50 12

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

7 1904 Մայիս 15 երկուշաբթի օրէն սկսեալ 33—35

Վոսփորէն կամուրջ

11 25 Գուզղ. պէշիքթ.
10 5 Գլր. բաշապ. չպգլ. զանլ. միրկ. ա.հիսար.
11 30 Ա. հիսար զանտ. վանիք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. զպթշ.
10 45 Ենմ. մէզր. պյրտ. Թրպ. Եէնիք. սթէն. միրկ. պէշիք.
12 15 չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշիկ.
12 30 արնվ. գրշ. օրթ. պէշթ. զապաթաշ.
11 59 պէյք. բաշպ. ենք. չուպ. զանլ. ա. հիսար
1 17 գուզղ. պէշկթ.
12 30 ա. հիսար զանտ. Գէպ. վանք. չէնկ. պէյլ. գուզկ.
1 Գէպ. արն. գրշ. օրթ. պէշկ. զապաթաշ.
1 30 Ենմ. մէզր. պէօյ. Թրպ. Եէնիք. սթն. էմիրկ. բ. հիսար պէպ.
1 5 Ա. հիսար զանտ. չէնկք. պէյլ. գուզկ. պէշկ.
12 45 Ենմ. մէզպ. պյրտ. Թարպ. Եէնք. սթն. միրկ. պէշ.
1 25 Գանլ. էմիրկ. բ. հիսար. պէպէք. արնավ. գուրշ. օրթ. պէշկթ.
1 30 Չէնք. Ենք. սթէն. միրկ. բ. ա. հիսար.
1 5 Եէնմ. մէզպ. պյրտ. բիրէճ. Թրպ. պէյրօզ. բաշպ. չպուք. զանլ. ա. հիսար. զանտ. պէշկթ.
2 22 Օրթ. պէշիք. սկիւտ. բ.
2 17 Գանտ. վանք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկ.
2 55 Գէշիկ. զապաթաշ. սկիւտար.
1 11 Բ. ա. զավազ. Եէնմ. մէզր. պյրտ. Թրպ. Եէնք. սթէն. միրկ. պէշիքթաշ.
2 45 Միրկ. բ. հիս. Գէպէք. արնվ. Գրշ. Օրթ. պէշ բ աշ
2 45 Գէյք. Բշպ. Զպք. Գանլճ. Ա. Հիսար. Գնտ. Վնք. Չէնկ. Պէյլ. պէշկ.
3 55 Օրթ. գուզկ. պէշթ. զապթշ. իրրէճիր.
3 30 Գէյք. բաշպ. զանլ. ա. հիս. վանք. չէնկ. Գէյլ. պէշկթ.
3 15 Ենմ. Մէզպ. պէօյք. բիրէճ. Թրպ. Եէնք. ՍթԷն. միրկ. Բ. Հիսար. պէպ.
4 5 Ա. հիսա. զանտ. պէպ. արնվ. գրշ. Օրթ. պէշ. զապաթաշ. սիրքէճի.
4 30 Գէյք. բշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. պէյլ.
5 5 Ա. հիս. զանտ. վանք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկթ. սկիւտ.
4 24 Բ. ա. Գավազ Ենմ. մէզպ. պյրտ. Թրպ. Ենք. սթէն. միրկ. բ. հիսար. պէպ. արնվ. գրշ. օրթ. պէշ.
6 — Գէյք. բշպ. զանլ. ա. հիս. զանտ. վանք. չնկ. պէյլ. Գուզղ. պէշկ. զպթ.
6 — Ենմ. մէրպ. պէօյք. Թարպ. Ենիք. սթն միրկ. բ. հիս. պէպէք արնվ. գրշ. օրթ պէկ.
6 45 Գէյք. բաշպ. Եէնիք. չպուք. սթն. զանլ. միրկ. բ. ա. հիս. գնտ. պէպ. ա. ն. վանիք. գրշ. պէյլ. օրթ. գուզ. պէշկ. զապթ.
7 30 Եէնմ. մէզրպ. պյրտ. Թրպ. պէյք. Եէնք. սթն. միրկ. բ. հիսար պէպէք արնաւտ. գրշ. օրթ. պէշկ.
8 25 Գանլ. ա. հիս. զանտ. չէնկք. պէյլ. սկիւ.
9 8 Օրթ. գուզկ. սկիւտ.
7 54 Բ. ա. Գավազ մէզպ. պէօյտ. Թրպ. Գէյք. բաշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. Գանտ. վնք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկթ.
9 30 Եէնիմ. մէզր. պէօյթտ. Թարպ. Եէնիք. սթէն. Միրկ. բ. հիսար, պէպէք. արնվ. գրշ. օրթ. պէշկթ.
10 41 ՍթԷն. միրկ. պէշիկթ. սկիւտ.
10 57 Գանտ. պէպ. վանիք. գուզշ. օրթ. պէշիկ.
10 30 Գէյք. բաշպ. չպուք. զանլ ա. հիսար չէնկք պէյլ. գուզկ. պէշք. սկիւտ.
10 30 Եէնիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Են բ. սթն. միրկ. բ. հիս. պէպ. Արնավ. գուրշ. օրթ. պէշիկ. զապաթ.
10 37 Ա. զավազ մէզպ. պէօյք. Թէրպ. ... ե բք. միրկ. բ. հիս. արնավ. զապաթ.
1 — Գէյրզ. Ենիք.

Կամուրջէն Վոսփոր

11 30 Ա. Հիս. զանլ. չուպ. Եէնք. բաշպ. Գէյք
11 25 Գպթշ. Գէշկ. Օրթ. Գրշ. արնավ. Գէպէք Բ. հիսար. Էմրք. Սթն. Ենք. Թրպ Գէօյք. Մէզ. Եէնմ. ա. զավազ.
11 30 Սկիւտ. Գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիսար.
12 15 Ա. հիս. զանլ. չպուք. բաշպ. պէյրօզ
12 — արնավ.
1 — Գապթ. պէշկթ. օրթ. գրշ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սթն. Եէնք. Թրպ. բիրէճ. պէօյք. մէզպ. Եէնմ.
1 30 Գէշկթ. զանտիլլի
1 45 Գշկ. Օր. գրշ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ.
1 40 Իսկ. գուզկ. պէյլ չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիս. զանլ. չպուք. Եէնք. բշպ. պէյրօզ.
2 05 Սկիւտար գուզկ. օրթաքէօյ
2 30 Գշկ. օրթ. գրշ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սթէն. Ենք. Թրպ. պէօյք. մէզպ. Եէնմ. բ. ա. զավազ
2 45 Գէշկթ. գուզկ. պէյլ. չնկ. զանտ. ա. հ. ս. զանլ. պէյրօզ
3 5 Գապաթաշէն Իսկ. գուզկ. օրթաքէօյ
3 30 Գապթ. պէշկթ. գուզկ. չէնկ. պէյլ. վանք. զանտ. ա. հսր. զանլ. չուպ. բաշպ. պէյզ
3 45 Գապթ. պէշկթ. Իսկ. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գրշ. արնվ. պէպ. զանտ. ա. բ. հիս. միրկ. զանլ. սթն. Եէնք. բաշպ. պէյրօզ
4 — ա. հիսար
4 5 Գէշկթ. օրթ. գրշ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սթն. Ենք բ. Թրպ. պէօյք. մէզ. Եէնմ.
5 — Գշկթ. գուզկ. պէյլ չէնկ. վանք. ա. հիս. զանլ. չպուք. բաշպ. պէք. Թարպ. պէօյք. մէզ. Եէնմ.
6 — Գապթ. Գէշկթ. օրթ. գրշ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սթն. Եէնք. Թրպ. պէօյք. մէզ. Եէնմ. բ. ա. զավազ
6 45 Գապթ. Գէշկթ. Իսկ. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գրշ. արնվ. պէպ. ա. հիսար միրկ. զանլըճա
7 25 Գէշկթ. օրթ. գրշ. արնվ. պէպ. բ. հիսար միրկ. սթն. Ենք. պէյք. Թարպ. պէօյք. մէզ Եէնմ.
8 40 Գշկթ. Իսկ. գուզկ. օրթ.
8 45 Գէշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիսար զանլ. չպուք. բշպ. պէյք.
8 30 Գապթ. Գէշկ օրթ գրշ. արնվ. պէպէք բ. հիս միրկ. սթն. Ենիք. պէյք. մէզ. Եէնմ. ա
9 — Գէշկ. միրկ. Ենիք. Թրպ. պէօյք. մէզ. Եէնմ. բ. ա. զավազ
9 30 Գէշկ. օրթ. գրշ. արնավ. պէպ. զանտ. բ. հիս. միրկ. սթէն. ա
10 5 Միրկ. Ենք. Թրպ. պէօյք. մէզ. Եէնմ.
10 — Գէշիք. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանք. զանտլ.
10 20 Գէշկթ. զանտ. ա. հիսար զանլ. չպուքլը բշպ. պէյք. մէզպ. բ. ա. զավազը
10 15 Սիրքէճիէն կամուրջ Գէշկթ. գուզկ.
10 5 Գէշիկ. պէյլ. չէնկ.
10 10 Գէշիկ. օրթ. գրշ. արնվ. պէպէք
10 40 Գէշ կ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սթն. Ենք. Թրպ. բիրէճ. պէօյք. մէզպ. Եէնմ.
1 50 Գէշիկթ. պէյլ. վանք. զանտ. ա. հիսար
11 — Գապթ. պէշկթ. օրթ. գրշ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սթն. Եէնք. պէօյք.
11 40 Գէշ կ. Միրկ. Ենք. Թրպ. պէօյք. մէզ. Եէնմ.
11 20 Գապաթաշ պէյլ. չէնկ. վանք.
12 10 Վանիքէ յէն զանտ. ա. հիս. միրկ. Եէնք. բ. պ. պէյք.
11 35 Գէշկթ. զանլ. ա. հիսար զանլ. չպուք. բաշպ. պէյք.
11 50 Գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. պէպ.
11 45 Գապաթ. Գշկթ. օրթ. գրշ. արնվ. պէպ. բ. հիսար. Էմրք. սթն. Եէնք.
12 15 Գէշկթ. Եէնք. Թրպ. պէօյք Մէզ. Ենիմ.
1 8 Եէնիքէօյէն բաշպ. պէյզօզ
12 10 Գէշիկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիսար
2 15 Գէշիկ. օրթ. գրշ. արնվ. պէպ. բ. հիսար մէզկէօն.

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՐՏՕՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Ֆր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Ֆր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ, ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Հաճօբուլօ խան, 52—56։

Լիազօր ներկայացուցիչ Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

11 20 23

Ծանօթ.—Գաւառներու մէջ լաւ ու գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

COMPAGNIE RUSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու առաջիկէ խորտակումին դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կերպի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667	Ֆ
Նպաստաւորութեան գումար	14[illegible],585,000	»
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	311,768,[illegible]00	»
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրին ու տոկոս	[illegible]6,585,8[illegible]0	»

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ, Քէօշէ Զատէ(?), Ազարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա,

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ 11 1—50

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱՐՍՈՒԼՆԵՐԸ

Միզային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն ազդուն և ամէնալաւ խիրացնելին է։

Վաճառատեղին՝ դեղարան Լագրուա, 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հուլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Դօմօ	1497	Գոզ[illegible]	[illegible]11	Գալլօ	724	Բոզարիօ	136
Ալէբօ	3607	Դօ կ[illegible]	1936	Կըրօտօ	1195	Մարէնկօ	2273	Սա ֆօ	1113
Անձէլօ	1541	Դօրօ	895	Իրօ	775	Մարզէլլ[illegible]	37[illegible]9	[illegible]	1735
Արիոսթօ	2277	[illegible]	43 1	Հիտալկօ	1581	Մ[illegible]	35[illegible]7	Սիլվ[illegible]	1193
Պասանօ	1822	[illegible]	9[illegible]7	Հի[illegible]	3[illegible]2	Միլ[illegible]	1[illegible]57	Սը[illegible]	1203
Պորտինօ	1264	Տուրօ	1383	Հորաթի[illegible]	36[illegible]	Մո[illegible]	1[illegible]35	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տ[illegible]օ	1713	[illegible]	595	Մ[illegible]	[illegible]4 9	Թ. Ուիլսըն	15[illegible]6
Պրիւնօ	841	[illegible]	[illegible]4	Իակ	2354	[illegible]	1033	Թօբ[illegible]	3327
Կըֆֆօ[illegible]	448	Էպ[illegible]	246[illegible]	Իտա[illegible]	5[illegible]	Օ[illegible]	41[illegible]0	Թօլ[illegible]	1470
Կէլլօ	1371	Էլտորատօ	1520	[illegible]	10[illegible]0	Օ[illegible]	4036	[illegible]	487
Կա[illegible]	1337	Է[illegible]	[illegible]84	Ք[illegible]	1053	Օրլան[illegible]	1535	Ուրպինօ	2429
Կամէօ	1244	Ֆիտօ	9[illegible]4	[illegible]	[illegible]07	Բոլէբ[illegible]	637	Վասք	1914
Դ[illegible]	1094	Ֆինկա[illegible]	1[illegible]28	[illegible]	1760	Բոլո	510	Վոլօ	1289
Ձ[illegible]	27[illegible]	Ֆլամինկ[illegible]	[illegible]49	Լէօ	1063	[illegible]	[illegible]229	Վ[illegible]	2396
Ս[illegible]	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լ[illegible]	2272	[illegible]	1663	Եէտ[illegible]	135[illegible]
Ֆլիօ	[illegible]697	[illegible]	306[illegible]	Լիվօր[illegible]	1[illegible]3	Բոլլո	1613	Զէնօ	1200
Գոլորատօ	4[illegible]	Կիկանօ	1[illegible]43	Լո[illegible]	[illegible]	[illegible]	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Լօրենցօ շոգենաւը, նաւապետ Ուէնկ։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ

Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 18—50

COMP. RUSS

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Սեպտեմբեր

Դշ. 14 27 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին առաւօտ Տաքանրոկ, Մարիուբոլ, Իգմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։

Եշ. 16/29 Օտեսա ժամը 10ին առաւօտ։

Շբթ 18/1 Մէթելին, Իզմիր, Քիոս, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւօտ։

13 Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։ 36—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ Ն ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ա կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիա » 160 »
Բ. » Բարիզ » 150 »
» » Մարսիլիա » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 40—50 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովու միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռա էզ	3000	Թիպս	2500
Օն իս	3000	Նէֆիս	2400
Թէպլըր	3000	Օսա րիս	2230
Քեանոբուս	3000	Բիրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օզ անիս	3[illegible]0	Կասքընի	1500
Մաֆիս	2500	[illegible]իլյէտ	1[illegible]00

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.

Ուիթալ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.

20 50—50 13 Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	18900	[illegible]	[illegible]39
[illegible]	18900	[illegible]	4341
[illegible]	13950	[illegible]	3239
[illegible]	13950	[illegible]	3[illegible]45
[illegible]	8845	[illegible]	2936
[illegible]	8128	[illegible]	2935
[illegible]	8120	[illegible]	35[illegible]
[illegible]	7392	[illegible]	3[illegible]81
[illegible]	7269	[illegible]	[illegible]6 1

Դիմել առ ՃՕԼԻ Ե ՍԻԿԸՐ Joly et Seagor

12—50

Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Թօբա Մուսթաֆա փողոց։ 14

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

"ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (161)

ՊԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԴ.

ԵՐԿՈՒ ԻՎՈՆՆԵՐԸ

—Գիտեմ, բայց կ'ուզեմ Ֆրանսուազ Պօտուէնի մտադրութիւնը փորձել բոլորովին... ուստի պիտի իմացնեմ անոր թէ Սիւզան մահուընէ ազատած է, եւ թէ ապահով տեղ մը կը գտնուի, յաւելլով թէ թոյլտուութիւն չունիմ իր գտնուած տեղը յայտնելու։

Կաստոն ըսաւ համոզուելով.

—Շատ պարկեշտ կին մըն է... պիտի բաւականանայ ձեր հաղորդած լուրով, երբ ապահովցնէք զինքը թէ Սիւզանի երջանկութիւնը ապահովուած է։

Դուքսը վարանեցաւ։

—Ինչպէս կ'ըլլայ, եթէ դուք երթաք Ֆրանսուազ Պօտուէնի բնակարանը...։

—Ձեր փափաքը պիտի կատարեմ։

—Գիտէ՞ք թէ ինչ վերապահութեամբ պիտի վարուիք։

—Ապահով եղէք։

—Բայց այդ պատուական կինը կրնաք վստահեցնել թէ քիչ ատենէն պիտի տեսնէ այն աղջիկը՝ որուն մայրը եղած է երկար ատեն։

—Կէտ առ կէտ պիտի հետեւիմ ձեր հրահանգներուն։

—Հիմա ցտեսութիւն, բարեկամս... վաղը պիտի գամ իմանամ թէ ինչ ընդունելութիւն գտաք, որպէս զի Իվոնի հաղորդեմ։

Դուքսը հրաժեշտ առաւ Կաստոն Թըրասիէն։

Երիտասարդը այնքան բան իմացեր էր իր հոգը արդէն հանգիստ էր։

Մնաց որ, Ֆլաման-Ռօզի տէրը այնչափ իմանալ կ'ուզէր. այսչափ ուրախութիւնը կը բաւէր իրեն։

Անտարակոյս, տիկին Թրասի աւելի հետաքրքրութիւն ցոյց պիտի տար. բայց առայժմ անկարելի էր որ աւելի բան մը իմանար։

Կէս օրէն յետոյ, Կաստոն կառք նստաւ եւ Ֆրանսուազ Պօտուէնի տունը գնաց։

Խոր վիշտի մը մէջ թաղուած գտաւ գործաւորուհին։

Վայրագ շողի պէս բան մը անցաւ իր աչքերուն մէջ, երբ Կաստոնը տեսաւ։

Այդ երիտասարդին պատճառաւ էր որ Սիւզան անձնասպան եղած էր։

—Սիւզան կ'ապրի, ազատած է, գոչեց Կաստոն։

Ֆրանսուազի շունչը կտրեցաւ։ Իր փոքրիկ աշխատանոցին մէջ գտնուած յարդէ աթոռին վրայ ինկաւ ընկճուած,

Իվերջոյ կրցաւ դժուարաւ արտաբերել.

—Ազատուա՞ծ մի... Ուրեմն դուք եւ ձեր ծնողքը ալ եւս խղճի խայթ չպիտի ունենաք անոր մասին... ինչ գէշ օր է եղեր այն օրը, երբ հեզ աղջիկը ձեզի հանդիպեր է։

—Տիկին, թախանձեց երիտասարդը։

Ֆրանսուազ յարեց.

—Եթէ արդէն ազատա՛ծ է, ինչո՞ւ համար հոս չի գար... Ահ, կը հասկնամ... Իրիկուն ելած ըլլալով իր փորձը, թերեւս վիրաւորուած է... Տակաւին վտանգի մէջ ըլլալու է իր կեանքը...

—Տիկին, Սիւզան ո եւ է վտա՛նգի ենթակայ չէ։

—Եթէ այդպէս է ճշմարտութիւնը, ինչո՞ւ համար ինք չեկաւ իմացնելու, այլ դուք։

—Ամէն բանէ առաջ ձեր մտադրութիւնը փորձել ուզեր... Ասկէ աւելին մի հարցնէք ինծի։

Ֆրանսուազ գոչեց անձկութեամբ.

—Ձեր տունը չի՞ գտնուիր միթէ...

—Ահ, տիկին... ինչպէս կրնաք ատանկ մտածում մը ունենալ։

—Այսուհետեւ ոչ մէկ բան կը զարմացնէ զիս, յարեց գործաւորուհին կծու ժպտով մը։

Կաստոն բողոքեց ուժգնօրէն.

—Սիւզան մնացած է այն անմեղ ու անբիծ աղջիկը զոր կը սիրէիք։

—Կ'երդնո՞ւք այդպէս ըլլալուն։

—Պատուոյս վրայ։

—Ահ, ձեր խօսքը հանգստացուց զիս... բայց կ'ուզեմ տեսնել սիրելի նանչիկը... Զամ վշտացած իր դէմ, քանի որ խելակորոյս եղած էր... Հաւանաբար չի համարձակիր հոս գալ... իր Ֆրանսուազ մայրիկին ներողամտութեան վրայ կը կասկածի՞ միթէ... չմտածես... ինծի ըսէք թէ ո՛ւր կը գտնուի. պիտի փութամ զինքը ազդարարելու եւ Հանրիի ու իմ զգացած անձկութիւններս յայտնելու։

—Ըսի ձեզ պիտի տեսնէք զայն։

—Ինչո՞ւ համար անմիջական կերպով չըլլայ, ըսաւ պառաւ գործաւորուհին, կասկածոտ դառնալով։

—Անկարելի է։

—Բաւ է, քիչ մը առաջ ըսեցիք... իր վիճակը չուզեցիք յայտնել ինծի... պարոն Թրասի, բազմաթիւ ու պայծառ տեղեկութիւններ կ'ուզեմ. ասկէ դուրս չպիտի ելլէք՝ այդ տեղեկութիւնները չտուած։

—Տիկին, կը կրկնեմ թէ Սիւզան քաջառողջ է եւ բանի մը կարօտութիւն չունի... շատ երջանիկ պիտի ըլլայ։

—Երջանի՞կ մի... ինչպէս... որո՞ւ միջոցաւ։

—Օրիորդ Սիւզան զօրաւոր պաշտպաններու օգնութիւնը կը վայելէ, որոնք զաւակ չունենալնուն, որդեգրած են զայն... Դուք որ շատ կը սիրէք զայն, չպիտի կրնայիք անկէ լաւագոյն վիճակ մը մաղթել անոր... պէտք է ապահով ըլլաք այդ մասին...

—Այո՛, եթէ երբեք ձեր ըսածին պէս է ամէն բան... բայց ո՞վ են այդ մարդիկը... ինչպէս եղաւ որ այդ յեղակարծ շահագրգռութիւնը ցոյց տուին Սիւզանի նկատմամբ։

—Սիրելի տիկին Պօտուէն, ընդհուպ պիտի տեղեկանաք այդ ամենուն։

—Ինչպէս արդէն ըսի ձեզի, իրաւունքներ չունիմ Սիւզանի վրայ, յարեց գործաւորուհին... բայց ո եւ է անծանօթ մարդոցմէ աւելի իրաւունք ունիմ...

—Ինչ պիտի ընէք, եթէ երբեք ամէնէն ապահով, ամէնէն զօրաւոր եկամուտները ըլլան այդ անծանօթները։

—Ինչ բան կ'ապացուցանէ ձեր ըսածը... Մարդիկ կան, որոնք առատութեան մէջ միտքերնուն բան մը կ'անցնի այս ինչ անձին կամ իրին համար, ու յաջորդ շաբաթ ալ եւս չեն խորհիր այդ մասին... կը ճանչնամ այդ ազնուական կիները... Անոնց մասունքներն ալ տեղերնին կենան։

—Կրնամ երաշխաւոր ըլլալ ձեր զաւակին պաշտպաններուն համար, ըսաւ փաստաբանը այնպիսի շեշտով մը, որ հաւատ ներշնչեց Ֆրանսուազ Պօտուէնի։

Այս վերջինին միտքը ինկաւ Սէն-Կրաթիէնի մէջ ունեցած տարակոյսը, երբ Մաալէն Կէրար կը գովէր բարձր դասակիներ։ Ու այն պահուն իսկ երբ Մաալէն իր ամուսնոյն գողութենէն սարսափահար, ինչ ըսելը չէր գիտեր։

Ֆրանսուազ աչքին առջեւ կը բերէր այն երախան, զոր առած տարած էր, խիստ ամուսնի մը վրէժխնդրութենէն ազատելու համար կինը։

Նաեւ յիշողութեան առջեւէն կ'անցնէին անցած տասնըութը տարիները, երբ իր առն հանդարտիկ ուրախութիւնը վրդովուած չէր բնաւ։

Մինչեւ Կաստոնի երեւան ելլելը, Ֆրանսուազ երկու զաւակ ունենալ կը կարծէր. Հանրի ու Սիւզան։

Մայրական սէրը տեղի տուած էր Սիւզանի հանդէպ։

—Ըսել է պիտի սպասե՞մ, յարեց Ֆրանսուազ։

—Այո՛, տիկին, քանի որ ձեր աղջկան վիճակը պէտք չէ մտատանջութիւն պատճառէ։

(Շարունակելի)